

Jarný sviatok práce, sedemdesiaty-šiesty v poradí, ale úplne odlišný od všetkých iných sviatkov. V dejinach ľudstva boli rôzne sviatky, každé obdobie malo svoje, každý ich svätil alebo oslavoval po svojom. Nové pokolenia a noví vladári tvorili nové sviatky, ponechávali staré, ktoré upadali do zabudnutia, tak, že o početných vieme dnes už len zo starých papyrusov či popisov, ktoré sa zachovali na hlinených doštičkách, alebo v pamäti ľudu.

Jarný sviatok práce v záplave kvetov, ktorý svojimi ideami prekráčuje kontinenty, oceány, hranice veľmoci, malých štátikov a srdca.

Tisíce ľudských generácií žili na zemi. Menili kameň na sekery, ohýbali drevo na luki a radla, robili žarnovy, plietli rybárske siefe, vypáľovali tehu a budovali lode. Celý tento čas ľovek sa učil, tužil a sínival. O sedemmiestových čižmach, zlatej rybičke a zakliaťach trpaslíkoch, sínival o blahobytu a mieri, o iných svetoch a peknom, obyčajnom ľudskom šťastii.

Zjavil sa v hmlistom praveku, žil, pracoval, miloval, svätil sviatky veselé a smutné, až dospel k časom, v ktorých každá hodina je mocnejšia a znamená viac ako uplynulé stáročia. Generácie odchádzali a ako štafeta odovzdávali svoje životné skúsenosti a múdrost nahromadené behom storočí pokoleniami tých, ktorí pracovali, nepozorované zomierali a keď hynuli v boji označovali ich číslami vyjadrujúcimi počet padlých, tých ktorí sú soľou tejto zeme. Výsledky ich práce zostavali a viedli ľoveka ďalej a vyššie. Práca, prameň bohatstva a sily ľoveka.

Až nové storočie vybudovalo jej pomník.

Prvý máj, je nielen sviatkom jedinej krajiny alebo kontinentu, je sviatkom celého sveta. Je prvým sviatkom, ktorý svojim obsahom stal sa pochopiteľný a blízky všetkým pracujúcim. Preto je treba si stále pripomínať jeho vznik prvého mája, ktorému farbu dala ľudská krv.

Na začiatku boli výstrely do demonštrujúcich v Chicago o priznanie najzákladnejších robotníckych práv. O štyri roky neskôr, na pamiatku tamtoho dňa po prvýkrát svätil sa prvý máj ako sviatok práce. Do ulíc vyšiel Paríž a Londýn, Viedeň i Praha — Varšava. Odvtedy uplynuli dlhé desaťročia. Nádej tých, ktorí padli na chicagskej ulici alebo boli neskôr popravení, splnila sa. Na tretine našej zemegule zvíťazili pracujúci. A bojové prvé máje v iných krajinách svedčia o tom, že túžby chicagských robotníkov získajú konečne celý svet. Červená, ich krvou skropená vlajka tak, ako viala v mohutných prvomajových pochodoch všetkých mest sveta, bude viať nad celou našou planétou.

Svätil sa tento sviatok všade, kdekoľvek žil ľovek túžiaci po inom svete, oslobodenom, slobodnom od biedy a vykorisťovania, slobodnom od vojny a tohto pohrdania, ktoré v USA a iných krajinách, ešte dnes obklopuje ľoveka s inou farbou kože. Po takomto svete túžili nielen vydedení, odsúdení na bieodu, hlad a ponevieranie revolucionári. Po takomto svete túžili všetci citliví a statoční pracujúci.

V takýto deň vo väzenských muroch, v karceroch a podzemiacach svetilo iné slnko, lúč medzinárodnej solidarity predieral sa tmavými kobkami a mrežami. Tento deň bol dňom boja a súčasnej najväčszej horkosti.

Obyčajne už v prvých dňoch apríla agenti tmavou nocou udierali na brány a vyvliekali komunistov, aby ohromili prvomajovú manifestáciu. Šli do robotníckych štvrtí, ale skúseni ľudia nečakali na ich príchod. V takéto noči vyvesovali vlajky na komínoch baní a hutí, výzvy zdobili ploty a mury, heslá maľované narýchlo boli ešte dľho viditeľné na bránach. Šeptom si vraveli o sborných miestach jednotlivých skupiniek, ktoré potom šli na miesto odkiaľ vychádzala manifestácia. Len nemnohí vedeli, kto bude niesť vlajku, kto bude rečníkom, kto ho má strážiť pred nebezpečím útoku alebo zatknutia. Ale

nikto neboli si istý či sa vráti domov, či sa nenajde vo väzení, v nemocnici, či nebude obefou útoku polície na koňoch, počas poľovky po slepých uličkach, po rozbití manifestácie. Toto bol len fragment obrovského boja na uliciach Varšavy, Sliezska, Ľodzí, na uliciach Prahy a Bratislav. Mohutného boja odohrávajúceho sa na celej zemeguli.

Mladé pokolenie nepamäta si tamtie máje, je stále menej tých, ktorí pamätnajú roky predvojnej nezamestnanosti, biedy a zlého zaobchádzania. Je všeobecne známu pravdu, že behom tých mnohých rokov charakter májoveho sviatku sa menil, pošíril sa jeho triedný význam. Deň hnev a protestu stal sa pre nás dňom, v ktorom dominuje nálada ľudovej veselice, celonárodným sviatkom v ktorom hlboko tkvie tradícia proletárskeho internacionálizmu a pocit vlastenectva pracujúcich, ktorí vo vlastnej krajine oslavujú tento sviatok.

Eudové Poľsko nachádza sa v tábore štátov pre ktoré význam socializmu stal sa každodenným dňom. Prvomájové slávnosti sú u nás od dvadsiatich rokov jednou bojovou prehliadkou výrobkov na ceste výstavby socializmu. Vyvesujú farebné dekorácie na lešenie domov a továrn na výstavbe, zapĺňajú ulice mest a vidiecké cesty davom účastníkov masových pochodov. Je to sviatok radosti, nádeje a zjednotenej vôle ďalšej plodnej práce.

Preto je hodno a je treba odvolávať sa k predvojnovým rokom a porovnávať ich s výsledkami, ktoré sme dosiahli v našom dvadsaťročí. Je to miera hlboko poučného obsahu. "Veľká časť našej strany a našej spoločnosti — vratila pred nedávnom Władysław Gomułka — neuvedomuje si, čím bolo dávne, predvojnové buržoázne Poľsko. Od jeho upádku v septembri roku 1939 uplynulo viac ako 24 rokov. Behom týchto rokov narodilo sa nové pokolenie poľského národa. Pripočítavajúc tú časť dnešnej spoločnosti, ktorá v roku 1939 počítala menej ako 14 rokov, môžeme povedať, že tí všetci, ktorí dodnes neprekročili 38 rokov — a tito činia dnes skoro 70 percent obyvateľstva — z vlastnej skúsenosti všetci alebo skoro všetci nepoznajú, medzivojnové Poľsko". Je treba vraciať sa do minulosti a je treba porovnávať ju so súčasnosťou pre našu morálnu satisfakciu a pre naše politické ponaučenie.

V mimoriadnej chvíli budú sa konáť tohoročné prvomájové oslavy, dvadsaťprvte oslavy v oslobodenom Eudovom Poľsku. Koname chvályhodnú bilanciu cest, ktoré sme prešli behom dvadsaťročia a ktorá priniesla hospodársky a kultúrny rozvoj, aký Poľsko nepoznalo v priebehu svojich dejín. Veľký pokrok našej mierovej výstavby je výrečným argumentom podstatnej prevahy zriaďenia, socialistického spoločenského systému.

Celá krajina nachádza sa v kulminačnom období volebnej kampane do Sejmu a národných výborov, veľkej udalosti v našom živote, v živote celej spoločnosti, ktoré chybrou pákou je strana v boji o znásobenie národného potenciálu, o blahobyt miliónov obyvateľov, o bezpečnosť Poľska a upevnenie jeho mierovej spolupráce s národmi celého sveta. Volebná kampaň stala sa veľkou celonárodnou diskusiou o dôležitých ctižiadostivých úlohach do budúciх rokov, ktoré vytýčil IV. súzdol PZPR, a naše hlasy vo volebnom dni budú praktickým výrazom občianského postoja voči týmto úloham.

Dňa 1. mája milióny ľudí v našej krajine bilancujú výsledky a hľadia do budúcnosti. Tento deň spájame sa v myšlienkach s veľa miliónovými zástupmi bojovníkov za mier, pokrok a socializmus v iných krajinach, solidarizujeme sa s ich bojom o novú budúcnosť sveta.

Ked' odovzdávame toto číslo do tlačiarne, v celej krajine prebiehajú prípravy k slávnostným prvomájovým akadémiam a schôdzam. Ústredné slávnosti, na ktorých bude mať prejav I. tajomník KC PZPR súdr. Wiesław budú sa konáť vo Varšave. Priamý prenos zo slávnosti bude v rádiu a televízii.

ŽIVOT

KULTURNÉ — SOCIÁLNI ČASOPIS
MAJ — KVETEN — NR 5 1965 — CENA 1 ZŁ.

ČEST PRÁCI KAŽDEJ, KTORÁ DOBRO PLODÍ.

HOCMÁVA KĽADIVOM, ČI RIADI PLUH.

NECH PRACHOM, BLATOM LOPOTNE SA BRODÍ.

ČI PEROM VZLETNÝM, KEĎ JU KONÁ DUCH.

KEĎ VODÍTKOM JEJ NIE JE SEBCOV SILA

NI ZIŠTNÁ LEST —

BUĎ PRÁCI PERA PILNÍKA A RÝLA —

ROVNAKÁ ČEST!

SVÄTOPLUK ČECH

30. MÁJA
SPOLOČNE K VOL'EBNÝM URNÁM

SPOJENECTVO - PRIATEĽSTVO - SPOLUPRÁCA

- Potvrdenie trvanlivosti a nepretržitosti vyskúšanej cez minulých dva desať rokov politiky spojenectva, priateľstva a spolupráce.
- Potvrdenie neporušiteľnosti hraníc Poľska, dobre strážených štátmi-členmi Varšavského paktu a celým socialistickým táborm.
- Potvrdenie spoločného postoja k aktuálnym problémom obrany mieru, boja s imperializmom, upevnenia jednoty.

Toto zamenistvovala návštěva sovietskej delegácie v Poľsku, ukončená podpisom nového dokumentu, nahradzujúceho historickú zmluvu spred dvadsať rokov. Srdečne vítaла sovietskych hostov Varšava, vrele hostil Vroclav.

V rozhovoroh z poľskej strany zúčastnili sa ich o.i. Zenon Kliszko, Adam Rapacki, maršál Spychalski, zo sovietskej strany o.i. tajomník KC Antropov, minister Gromyko, maršal Krylov. Potom bola cesta do Vroclaví, a po návrate do Varšavy — kultúračný bod návštěvy: podpísanie zmluvy. (Fot. vedla).

95.-VÝROČIE NARODENIA VLADIMÍRA LENINA

22. apríla 1870 roku v obci Symbirsk (súčasne Ulyanovsk) narodil sa Vladimír Iljic Lenin, budúci vodca socialistickej revolúcie, zakladateľ bolševickej strany a spoluorganizátor komunistickéj Internacionály, tvorca sovietského štátu. V rokoch 1914-1917 vysunul pred bolševickú stranu program premenenia imperialistickej vojny na občiansku vojnu, a neskôr prechodu od buržoázno-demokratickej revolúcie k socialistickej. V období Októbrovej revolúcie Lenin bol priamým vodcom ozbrojeného boja. On bol tiež iniciátorom vzniku Červenej armády. Na II. sjezde rad zredagoval historickú deklaráciu o práve na samourčenie Poľska a iných národov podmanených cárizmom. Po víťaznej vojne s bielegvardiejskou revolúciou a imperialistickými intervenciami, Lenin bol iniciátorom veľkého plánu znovuvýstavby a industrializácie krajiny. Zomrel po dlhej chorobe 21. januára 1924 roku v Gorkach pod Moskvou. Bol najvýznamnejší teoretikom marxizmu a praktikom socialistickej revolúcie našej epochy. Jeho myšlienky a odkazy sú večne živým ukazovateľom cest pre národy budujúcimi socializmus a medzi nimi aj pre našu vlast.

VO VIETNAME

Každý deň prináša zprávy o nových amerických leteckých útokoch na územie Vietnamskej demokratickej republiky. Nie sú bezrestné: každodenne delostrelectvo a posledne aj vietnamské stíhačky pôsobia straty lietadl USA. Vo vietnamských továrnach boli utvorené ochotnícke oddiele samoobrany.

Zatiaľ v Júnom Vietname, napriek ničivým leteckým útokom, páleniu sídlisk a lesov napalmom a barbarických „pacifikačií“ partizáni nadálej kontrollujú veľké oblasti krajiny. V hlavnom meste tiež robia odvetné akcie.

Maďarsko oslavovalo slávnostne 20. výročie oslobodenia. V Budapešti sa konalo mimoriadne zasadanie Národného zhromaždenia a veľká vojenská príslušnica. Slávnosť sa zúčastnil predsedu prezidia Najvyššieho sovietu SSSR Anastasu Mikojanu.

Začiatkom tohto roku PZPR mala 1 milión 640 tisíc členov a kandidátov. Z toho 659 tis. čiže 40,2% robotníkov, 187 tis. sedláčov. Viac ako 28% členov a kandidátov strany má súčasne stredné alebo vyšše vzdelanie. Cenní PZPR je 36% všetkých polských inžinierov, viac ako 42% všetkých technikov a 38% učiteľov základných škôl.

Po neúspešných skúsenostach s výzvednými letadlami typ U-2, Američania používajú súčasne k leteckej výzvednej službe nad Cinou lietadla bez pilotov. Niekoľko z nich bolo už zostrelených, pozostatky jedného boli učižané na výstave v Pekingu.

150-výročie narodenia Bismarcka bolo oslavované v NSR ostentačnými parádami. Bundestag (v ktorom zasadá vnučok Bismarcka) a vláda uctili pamätku „železného kancelára“. Bola vydaná pamätná známka, politikovia a ďiaci predstihovatelia sa v početných výzvach nad Francúzskom a prenasledovatelia Poliakov.

Na európskej konferencii vo Viedni, na ktorej sa prerokovali problémy zavedenia farebnej televízie, včasina účastníkov, v tom Francúzsko a socialistické krajinu hlasovali za francúzskym systémom.

NSR, Taliansko a škandinávske krajinu za západonemeckým systémom, a Veľká Británia i Holandsko za americkým. Tie dve posledné sú podobné, francúzský je odlišný.

Vypadá to tak, že v Európe nebude jednotný systém farebnej televízie, ktorý by umožňoval prenos do všetkých krajín. Praktický farebná televízia je v širokom metrike zavedená len v USA.

OD OKY DO BERLÍNA

8 kvetna 1943 bolo ohlášeno v tisku a rozhlasu komuniké o utvorení v Sovetském svazu — zásluhu Svazu polských vlastencov — polské pěší divize Tadeáše Kościuszka. Byla to první jednotka lidové Polské armády.

13. kvetna odjela z Moskvy do Sielc nad Okou skupina organizátorov, jejichž úkolem bolo formování divize. Prvni organizační rozkaz, podepsaný velitelem divize pluk. Zygmuntom Berlingem, je z 14. kvetna 1943.

Od té chvíle se hlásili v sieleckém tábore Poláci, ktorí boli rozprášení po celom Sovetském svazu.

Po organizačném údobí I. Kościuszkovská divize pripustila k plánovaniu tříměsíčnímu školení 15. července 1943, na výročí výtezství grunvaldskej bitvy složili příslušníci divize vojenskou přísahu.

12. října 1943 prošla divize svým bojovým křtem — bitvou u Lenina.

21.VIII. 1944 současně s utvorením PKWN bylo schváleno usnesení o „Převzetí velení Polské armády v SSSR a o sloučení Lidové armády a Polské armády a utvorení jednotné Polské armády“.

Lidové Poľsko v údobi od července 1944 do kvetna 1945 dokázalo obrovský válečný čin. PKWN a dále prozatímní vláda RP, politické strany na čele s PPR

dokázaly veľké dílo na úseku mobilizování všech sil k boji s hitlerismom.

Základem lidové Poľskej armády byla 1. polská armáda v SSSR, ktorá mela v té dobe asi 100 tisíc vojakov.

V druhé polovine 1944 jednotky již jednotné Poľskej armády odehrály dôležitou úlohu pri osvobození polského územia, pomáhajúce rozhodujúci sile, ktoré boli Sovetskou armádou. Dôležitou úlohu odehrály také partyzánske jednotky Poľskej armády, ktoré bojovaly v zázemí nepriateľa a ktoré si udržely tradičný názov Lidová armáda.

Díky obrovskému úsilí PPR a lidové vlády a také všeobecné pomoci Sovetského svazu v údobi nečeho roku vzrostla lidová Poľska armáda téměř čtyřnásobne a tvorila mohutnou ozbrojenou silu lidového polského štátu. O této sile a hodnotě nerozhodovalo pouze množství, ale také vysoká organizačně-technická úroveň. Poměrně početné delostrelectvo, letecká a jednotky inženýrsko-základnické, ktoré boli zadané vojenskou stráži hlavného velení, zaručovaly potrebnou pomoc 1. a 2. polské armád a činili z nich samostatné operačné útvary.

K poslednému rozhodnému úderu na hitlerovské Nemecko v berlínskej operácii nastoupily na základnej pozicii v Odry a Nisy, na odvážke polské hranice v kvetnu 1945 současne se Sovetskou armádou také útvary Poľskej armády. Odehrávalo sa poslední dějství III. říše.

Kedy pred 20 rokmi — 9. kvetna 1945 — sovieti vojaci oslobodili Prahu, padly posledné výstrelky II. svetovej vojny v Evropě. Bolo to také posledný džstvá voje českého a slovenského národa za osvobození, jehož vedoucí silou boli komunisti. Nová Československá republika nastoupila cestu národní a demokratické revoluce.

Hlavní zásady této revoluce byly obsaženy v historickém Košickém vládním programu, ktorý bol vyhlásen 5. kvetna 1945.

Národní výbory boli uznány státnymi orgánami, vedouci silou štátu sa stala Komunistická strana. Zmenila sa československá zahraničná politika, ktorá v spojenectve se Sovetským svazem a celým socialistickým táborem vidí ztlesnení davných bratrských svazků a současné ochranu pred hrozobu nemeckého militarizmu a imperialistické agresie.

Kvetnové dny roku 1945 ztlesnily vlastenecke ideály všech prededešlých historických údobi směrujúcich k upevneniu existence národa a samostatnosti štátu Čechů a Slovákov, dvou bratrských národov, ktoré úponne bojovaly za svou nezávislosť a sociálnu svobodu.

Národní a demokratický charakter revoluce roku 1945 spočíval v osvobození národa z cizí nadvlády a také v osvobození pracujúcich z tížneho útlaku vykořisťovateľu.

Pripomeňme si, co obsahoval tento historický Košický vládní program:

Vláda republiky je vládou široké Národní fronty Čechů a Slovákov.

Vláda bude organizovať všechny sily českého a slovenského lidu do boje proti fašistickým okupantom.

Nová čs. lidová armáda bude budována na základe I. čs. armádního sboru a podle vzoru Sovetské armády.

20 LET OSVOBOZENÉ ČSSR

Fašistické strany a ty politické strany, ktoré zradili v dobé nesvobody, jsou zakázány.

Bude uskutečnena dúsledná pozemková reforma.

Klíčové průmyslové podniky, přírodní a energetické zdroje, banky a pojišťovny budou znárodneny.

Mobilizace všech sil pro obnovu a znovuvýstavbu našeho národního hospodářství.

Budou položeny základy velkorysé sociální politiky a sociální péče o všechny vrstvy pracujúceho lidu (jde zejména o otázky nezamestnanosti, národního pojistění, důchodů).

Dojdě k očistě škol a celé kultury, k demokratizaci školství, k obnově českých a slovenských škol všech kategórií.

Vláda se zavazuje lidu, že se tomuto programu nezpronevěří a že se vždy bude rádit zájmy lidu.

Dvacetiletí, ktoré uplynulo od chvíle osvobozenia, postavilo ČSSR pred mnoha vnitropolitickými a mezinárodními problémami. Nebylo to cesta bez potíží a omylů, bylo to mimo všeho období výzvství. Hlavní pilíře socialistického štátu jsou pevné podepřeny tradicemi osvobozeneckých a sociálních bojů, ktoré si vyžádaly od obou bratrských národov ČSSR — Čechů a Slovákov — nermírné oběti.

Všeobecná mírová spolupráce se státy socialistického tábora dává národům Československa zárukou, že socialismus v Československej socialistické republice se bude i v budoucnu úspěšně rozvíjet.

Z domova a z cudziny

8. mája začal sa tradicionálny XVIII. sjezd Komunistického party Československa, ktorého trasę ilustruje mapka.

UPOZORNUJEME NAŠICH ČITATELOV, ZE JÚNOVE CISLO „ZIVOTA“ VENOVANÉ VOEBAM DO SEJMU A NÁRODNÝCH VÝBOROV OBDRŽIA VÝNIMOČNE PRED 30. MÁJOM.

PÔSOBÍME V RÁMCI FJN

Ján Molitoris — pred-
seda ÚV Československej
kultúrnej spoločnosti v Po-
lsku a kandidát na člena
PRN v Novom Targu oboz-
namuje nás s predvolebnou
kampaňou Spoločnosti.

V súhlase s uznesením
prezidia Ústredného výboru
ČsKS, ktoré bolo venované
účasti našej Spoločnosti vo
volebnej kampani všetky na-
še ohniva, mestne skupiny,
obvodné výbory a ÚV — vra-
vi Ján Molitoris — majú už
vyznačené predvolebné úlo-
hy. Samozrejme pôsobíme len

v rámci výborov Fronty
Národnej Jednoty, k dispo-
zícii ktorých dávame v tom-
to období všetko čo máme k
dispozícii.

Prosíme o príklady. Tu sú...

— Všetky ochotnícke sú-
bory, kapele s ich najlepším
programom prihlasili sme v
patričných výboroch FJN.
Rozhodli sme o tom koncom
marca. Tak isto naše klubov-
ne budú patrične pripravené
pre prednášateľov FJN a
kandidátov na členov národných
výborov. Prihlasili sme tiež k dispozícii FJN v Na-
vom Targu a v iných obciach
našich prednášateľov.

— A akým spôsobom, —
pýtame sa — jednotlivé mie-
stne skupiny Spoločnosti za-
poja sa do predvolebnej ak-
cie.

— Všetci predsedovia MS
prihlasia sa už teraz u pred-
sedov obecných výborov
FJN a oznamia každú pomoc
svojich členov v tejto veľkej
akcii. Dúfam, že zverené im
úlohy vykonajú čo najlepšie.
Priebeh našej účasti na prá-
cach FJN kontrolujeme os-
tatne bežne na za týmto ú-
čelom zvlášť zvolávaných
schôdzach Obv. výborov.

— A 30. mája?

— Všetci pôjdeme k voleb-
ným urnám splniť svoju ob-
čiansku povinnosť hlasova-
ním na kandidátov FJN.

LOGIKA

NAJZÁVAŽNEJŠÍCH ARGUMENTOV

Neraz som vypočíval návrhy dvoch susedných obcí, či sa jednalo o stavbu cesty, elektrifikáciu, otvorenie obyčajného obchodu alebo o iné investície. Jedna z nich predkladala neobvyklé závažné argumenty, a druhá najmenej také isté. Je to pochopiteľné. Konečne okresné a vojvodské orgány sú na to, aby z týchto neobvyklé závažné argumentov vybrať tie najdôležitejšie. Zapadlo rozhodnutie. Opomenutí nesúhlasia s ním. Nepozorujú, že rozhodovala tu logika najpilnejších potrieb, najrýchlejšieho vrátenia sa zaangažovaných prostriedkov. Zabúdajú, že u seba, v obci, uvažujúc o návrhoch jednotlivých dedín práve oni sami riadia sa zásadou najzávažnejších argumentov. Začínajú kampaň, v ktorej sa snažia zdôvodňovať, že pri práve takom rozhodnutí zavážilo rodinkárstvo. Medzi klebetami a rozvášnením nikto nechce uznáť, že v prospech rivala prehovoril obyčajny rozm, výpočet tuškou na papieri.

Alebo koľkokrát diskutuje sa v obciach, že u nich je potrebné to a ono tiež, preto lebo to budú robiť susedia. Jedným slovom všetko naraz. Zabúda sa pritom, že „tak krajčí strihá, ako mu stačí látka“. Predsa často vidíme, že aj sám diskutant potreboval by nový kabát alebo šaty, ale ešte nekupil lebo mal iné, pilnejšie výdavky. Že aj na tento kabát príde rada, ale až v nasledujúcom termíne. Tak isto je aj v obci a vo vojvodstve, v celej krajinе. Aj tu rozhoduje právo najzávažnejších argumentov.

Voľakedy stretol som sa s iným príkladom, bolo to pri zavádzaní novej administratívnej delby. Nezmyselne sa vadili, do ktorej obce majú patrif dediny, kde ma byť sídlo obecného národného výboru, v tej alebo susednej dedine. Každá z nich chcela mať u seba GRN. Koľko vtedy bolo diskusií, koľko poslali žiadosti a koľké argumenty sa uvádzalo. Poznam tú vrah opustenú národným výborom dedinu a nemal som dojem opustenosť. Nemohol som tiež súhlašiť s výpovedou ináč vážených ľudí, ktorí považovali fakt presťahovania sídla nár. výboru za škandál, ba vrazil, že dedina bola okradená.

Zloba odoberala im možnosť pochopenia tak jednoduchých argumentov ako tie, že: po prve — všetcia obyva-

telia obce budú mať bližšie do národného výboru, po druhé — ich vlastní ľudia sú členmi tejto GRN, po tretie — okrem ich vlastných záujmov jestvujú ešte spoločné záležitosti.

Poznam podobne diskusie aj z ČsKS. Často som počíval hľasy: „Spiš a Orava berú všetko pre seba a pre nás v Zelove nezostáva nič“, alebo „Spiš hrabe všetko a Orave len-len, že niečo kvapne“, alebo opačne. Vráveli to dokonca aktivisti ústredia Spoločnosti, ktorých poznáme a ceníme za ich prácu a obetavosť, zaslúžení pre rozvoj celej Spoločnosti. Urazený a so žiaľom vrazil v tom činiteľ aj z Oravy, aj zo Spiša, aj zo Zelova, pre ktorého všetko čo je najlepšie, najzaujímavšie, najhodnejšie záujmu a pomeo, je práve jeho vlastný dvor.

Sú aj takéto výpovede: Spiš a Orava to je len turistika a iný dôvod, že je to len poľnohospodárstvo. Diskutanti, zapálení patrioti novotarskej turistiky s hrôzou hľadia na poľnohospodárske investície a tí druhí — ako sa investuje v turistiku. Zase iní zabudajú, že turistika, to nielen Szczawnica alebo Rabka. Tito všetci zabudajú, že je treba spájať obidve tieto záležitosti, že obidve sú rovnako podstatné a dôležité, že je treba v každom projekte zachovať trievzý úsudok, že práve komplexný rozvoj týchto záležitostí pričiní sa k správnej hospodárskej aktivizácii týchto terénov.

UKazuje sa, že je možné byť novotarským vlastencom a nadšencom pre rozvoj tohto terénu a súčasne absolútne ignorantom problémov celku práce a rozvoja terénu. To iste stáva sa aj na okrese v obciach a dokonca dedinkach tej istej obce. To znamená, že je možné byť zbožňovateľom Oravy či Spiša, ale absolutne nepoznať problémy tohto okresu ako celku.

Neviem či tých najzaujímavších podarí sa prinútiť k rozvahie. Skôr rozumných obyvateľov obce chcel by som nahovoriť, aby počas predvolebného účtovania hľadeli ďalej ako hranice ich dvorov. Je to práve taký moment, v ktorom je treba vidieť miesto obce v okrese a okresu v celej krajinе.

Toto účtovanie uplynulej kadencie národných výborov koná sa nielen na

Mam rád terén ponávajný obcou a nezazlievam mu, že všetko čo je najlepšie chcel by pritiahnuť pre seba. Nevedia mňa odpudit dokonca také argumenty gazdov obce, v ktorých snažia sa odôvodniť, že ich príčiny sú dôležitejšie ako príčiny susednej obce a že práve ich terén najviac si zaslúži prvenstvo, že oni sú gazdovliví a iní marnotratní a že nedokazujú spoločenskými činnosťami, že obec si zaslúží prvenstvo v okrese. Počúvám také a podobné návrhy a dokonca sa nejak zváži nedivim. Konečne, čo by to bolo za gazdu, ktorý by o susedné gazdovstvo dbal viac ako o svoje vlastne.

Preto aj tak dobre chápem všetky starosti a etižadosti obecných národných výborov, samozrejme, keď neprekračujú rozumné hranice. Lebo za touto hranicou starostlivosť o vlastný dvor mení sa už len na zlobu, ktorá odoberá možnosť logického uvažovania. A vtedy začína sa už len žalostná podivnaná.

oficiálnych schôdzach na dedinach, v GRN alebo v okrese, kde všetko je skôr vyvážené a správne ustavené. Druhý prúd tejto diskusie preteká súkromnými stretnutiami, na autobusových zástavkach, v obchodoch GS, na roli, v klubovni, rolníckom krúžku a počas stretnutí aktív ČsKS so svojimi členmi. Jedným slovom všade.

Nie je to nič iné ako prejavovanie verejného záujmu tým, čo sa už urobilo a čo sa bude robiť. V tomto druhom prúd tejto diskusie preteká súkromnými stretnutiami, na autobusových zástavkach, v obchodoch GS, na roli, v klubovni, rolníckom krúžku a počas stretnutí aktív ČsKS so svojimi členmi. Jedným slovom všade.

Samozrejme týchto niekoľko prípadov použil som len pre zobrazenie problémov prejavujúcich sa všade, ako dlhé a široké je Poľsko. V novotarskom okrese zaznamenal som si ešte jednu otázku: Musí priemerný obyvateľ dediny vyznať sa vo všetkých ekonomickej záležostiach, musí sa orientovať čo, ako a prečo? Musí?

Všetci dobre vieme, že všeobecné práva majú za následok aj povinnosti. Všetci máme právo zúčastňovať sa tohto hospodárskeho účtovania, národné výbory nám skladajú účty, svedomite informujú čo urobili, čo nevykonali. Toto právo nesie so sebou povinnosť orientovať sa v základných zásadach národnohospodárstva. Aby sme pochopili čo bolo urobené dobré, čo zlé. Aby sme spravodivo posúdili, aby tak cenný lokálny patriotizmus neprekračoval dovolené hranice. Aby sme zlost a námetky ponechali pre príležitosť, keď skutočne je prečo sa rozčúľovať.

A. A.

— O, tých je dosť, čo neznamená, že nemáme celkové výsledky. Jedná sa len o to, že ak by nie tieto fažkosti, výsledky našej činnosti boli by ešte väčšie.

— Napríklad čo alebo kto, mohol by pomôcť?

— Máme nedostatok kultúrnych inštruktorov. Je jasné, že medzi sedliakmi, medzi mládežou na popredné miesto vysunuje sa inteligencia. A na dedine inteligencia, to sú predovšetkým učitelia. Dávnejšie nejak viac pracovali na poli kultúry medzi nami, a teraz menej, oveľa menej.

— Odkiaľ táto paralýza?

— Domnievam sa, — vrazil Ján Magiera, že aj na túto otázku bolo by dobre si odpovedať v predvolebnej akcii a najmä počas blížiacich sa Dni osvety, kultúry a tlače. Tým viac, že nie sú žiadne prekážky, aby sa učitelia zapájali do kultúrnej práce ČsKS.

HOSPODÁRSKE ÚČTOVANIE

Ján Magiera z Kacwina okr. Novy Targ je predsedom Obvodného výboru Československej kultúrnej spoločnosti na Spiši. Keď sme sa na priebeh predvolebnej kampane oznamili nám, že Obvodný výbor Spoločnosti na Spiši realizuje smernice ÚV v tejto záležitosti a zapojil sa v rámci výborov FNJ do predvolebnej kampane.

— Predvolebná akcia, — vrazil — to je dôležitá spoločenská záležitosť. To nie je len splnenie občianskej povinnosti cestou hlasovania. To je tiež obdobie v ktorom všetci mali by sme sa zúčastniť hospodárskeho účtovania. Ako sme plnili ako obyvatelia svoje občianske povinnosti? Ako sa chovali, verejní činitelia a členovia národných výborov. Jedným slovom

potrebné hospodárske účtovanie. Celý nás aktív na Spiši dokázal, že si plne zaslúžil dôveru, ktorou spoločnosť na nás plne zaslúžila.

— Ako hodnotíte, — pýtame sa — výsledky dosiahnuté Spoločnosťou na Spiši?

— Na Spiši naša Spoločnosť má 1870 členov zoskupených v 15 miestnych skupinách. Úlohy Spoločnosti, to sú predovšetkým akcie kultúrneho charakteru a samozrejme spoločenská pôsobnosť. Máme tu dva činné divadelné ochotnícke súbory, 6 kapele, sedem klubovní. Ich činnosť je treba hodnotiť kladne.

— A fažkosti?

Dunajec będzie ujarzmiony

DUŻO PYTAŃ—MNIĘJ ODPOWIEDZI

Poruszona szeroko w naszej prasie (także i „Życie”) sprawą budowy zbiorników na Dunajcu zainteresowała w szczególności ludzi, których czeka przesiedlenie z miejscowości na Podhalu, które będą zlane, jak również z okolicznych gromad. Pierwsi, ciekawi są wszelkich szczegółów związanych z przesiedleniem. Drudzy zaś, szczegółów związanych z rozwojem turystyki, a więc tras, po których przebiegną nowe drogi i ich połączenia z miejscowościami stanowiącymi centrum ruchu rekreacyjnego, jak Zakopane czy Szczawnica. Teraz, w okresie zebrani i dyskusji przedwyborczych, będą więcej tam wszędzie padać liczne pytania dotyczące „podhalańskiego morza”. Pytania takie nie mogą pozostać bez odpowiedzi!

Nasza wizyta u mgr. Adama DZIEWULSKIEGO — Pełnomocnika Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej, zamieszkałego w Krościenku i pochodzącego z tych stron potwierdziła słuszność tezy o braku dośćatecznej informacji w sprawie zalewu. A sprawę nie jest prosta... Wywłaszczenie, którym inż. Dziewulski będzie się na miejscu zajmował, a jest on wysokiej klasy specem i praktykiem w tych sprawach, obejmuje cały szereg elementów, które przed przystąpieniem do akcji muszą być w pełni uwzględnione. Najważniejsze z nich to oznaczenie linii wywłaszczeń. Co to znaczy? Otóż realizatora zalewu interesuje tylko teren do najwyższego poziomu wody w zbiorniku. Ale przecież zbiornik nie ma służyć tylko samej wodzie. Poza jej najwyższym poziomem znajdują się przecież będą tereny zagospodarowania turystycznego. Tu powstaną planowane obiekty sportowo-rekreacyjne, decydujące o rozwoju i powodzeniu podhalańskiej turystyki. A więc linia wywłaszczenia sięgać będzie w pewnych miejscach sporo dalej niż potrzebowalby tego sam inwestor zalewu. A tego niestety nikt jeszcze nie może dokładnie powiedzieć. I dla tego trzeba ludziom powiedzieć chociażby to, że projekt taki powstaje i że jeszcze tyle a tyle trzeba będzie poczekać na ostateczne plany. Nie mówić bowiem nic, to wzbudzać niepokoje.

Więcej też należałoby wyjaśnić spraw związanych z formami wywłaszczenia. Jedyne — bardzo zresztą udane zebranie z przedstawicielami centralnych urzędów — nie mogło rozwiązać wątpliwości u tylu zainteresowanych ludzi. Kampania przedwyborcza stanowi więc doskonałą okazję do pogłębienia zagadnienia.

Nie chodzi tu zresztą tylko o wprowadzanie ludzi w istotę prawnych przepisów wywłaszczeniowych. Chodzi też o żywotne sprawy społeczne, o w pewnym sensie przyszłość tej części Podhala. W Kacwinie indagowano nas czy na koronie zapory przebiegać będzie droga łącząca ich wieś ze Szczawnicą. Istnieje u ludzi przekonanie, że nie będzie i że wtedy Kacwin

i Niedzica zostaną odcięte od świata. Także samo zresztą informował nas tow. A. Potoczek — I Sekretarz KP PZPR w Nowym Targu, o tym, że powiat w sprawie zalewu wysuwa szereg postulatów. Należy do nich wspomniana już sprawa wyznaczenia placów budowy (zagospodarowania turystycznego). Dalej: komasacja gruntów wsi przesiedlanych, sprawa regionalnej architektury nowych domostw z uwzględnieniem pomieszczeń dla letników. Niebagatelna sprawa ustalenia, aby drogi po obu stronach zalewu były równorzędne i aby żadna z nich, nie była okazją do wyróżniania przez turystów ze szkodą (finansową) dla strony przeciwnej. Jak i, wspominana przez obywatele z Kacwina, sprawa drogi przez koronę zapory, co skróci trasę Szczawnica — Zakopane, zaktywizuje turystycznie cały Spisz i odciąży drogę nowotarską. Na tym tle istnieje spór z ochroną przyrody, która jest przeciwna skierowaniu ruchu przez Park Tatrzański. Ale przecież można ustawić zakaz zatrzymywania pojazdów, który każdy kierowca — turysta musi respektować, a nie postąpić tak jak w przysłowiowym wylaniu dziecka z kąpielą.

Poza tym powiat poczynił słuszną uwagę, że usytuowanie przystani flisackiej po stronie czechosłowackiej (a były takie głosy) jest nie wskazane. Równocześnie postuluje się budowę basenu kąpielowego przy zbiorniku wyrównawczym w Sromowcach, aby ludzie, czekając na spływ, mogli się wykapać. Słuszny jest także postulat dokładnego wyczyszczenia całego miejsca zalewanego przed wpuszczeniem wód. Oto tylko niektóre najistotniejsze uwagi terenu w sprawie tej wielkiej i nader pozytycznej inwestycji wodnej na Dunajcu.

Podhale — terenem nowoczesnej turystyki. Ten motyw, jak pacierz powtarza się w rozmowie z działaczami świadomymi przeszłości, jaka w całym świecie czeka turystykę, świadomymi korzyści płynących właściwie ze sprzedawania powietrza i uśmiechów. Już teraz, w 1964 roku powiat Nowy Targ odwiedziło prawie 1.300 tys. turystów. Co rok liczba ta ma się wg planów zwiększać o około 100 tysięcy i w 1970 roku liczba turystów ma dojść do dwóch milionów.

— Turystyka — mówi tow. A. Potoczek — jest dla naszego powiatu tak samo ważna jak rolnictwo!

Od turystów powiat uzyskał w 1964 roku 220 mln złotych, czyli tyle samo ile za artykuły rolne sprzedane państwu przez chłopów. I to jest potwierdzenie tych słów. Na tym tle szczególnie ważną staje się propaganda zalewu, wyjaśnienie ludziom istoty rzeczy oraz perspektywy społecznej i osobistej jaką się z tym wiąże.

MARIAN KAŚKIEWICZ

POSLEDNÍ ZASEDÁNÍ III. VOLEBNÍHO OBDOBÍ SEJMU SE SKONČILO. V TÉTO CHVILÌ BYL UZAVŘEN NEMALÝ ZAKONODÁRNÝ VÝSLEDEK JIZBY, SHRNUTÝ (PODLE ÚDAJŮ Z KONCE PROSINCE 1964) V 85 SCHVÁLENÝCH ZÁKONECH, 30 USNESENÍCH A 1 PŘIJATÉ RESOLUCI. TYTO ÚDAJE ZAHIRNUJÍ ÚDOBÍ OD 15. KVĚTNA 1961 DO 31. PROSINCE 1964. A K TOMUTO PRACOVNÍMU VÝSLEDKU NUTNO JESTE PŘIPOČÍTAT VÝSLEDKY POSLEDNÍHO, JARNÍHO ZASEDÁNÍ.

TATO ČÍSLA, TÝKAJÍCÍ SE ZAKONODÁRNÝCH AKTŮ, PODLE NICHŽ BYL SEJM VE SVÉM III. VOLEBNÍM OBDOBÍ NAZVÁN „SEJMEM KODIFICAČNÍM“, JSOU ÚZCE SPOJENÁ S ŽIVOTEM NÁRODA A JSOU OBRAZEM ZMĚN, KTERÝMI NÁROD PROCHÁZÍ V PRŮBĚHU VYTVAŘENÍ SE NOVÉHO ZRÍZENÍ A TAKÉ VZNIKU NOVÝCH PRÁVNÍCH NÁROKŮ, NOVÝCH OBYČEJOVÝCH A MORÁLNÍCH JEVŮ. PROTO TAKÉ, VZPOMÍNAJÍC NA PLODNÉ DNY MASOVÝCH DISKUSÍ, KTERÉ PREDCHÁZELY MNOHA ZASEDÁNÍM SEJMU A DEFINITIVNÍM HLASOVÁNÍM JIZBY, NUTNO NA ADRESU PŘÍSTŘÍHO SNĚMU A TAKÉ PŘÍSTŘÍCH VÝBORU OHLÁSIT PŘÁNI JEŠTE POZORNĚJŠÍHO DODRŽOVÁNÍ TAK KRASNÉ SE ROZVÍJEJÍCÍCH VZTAHŮ S NÁRODEM, JEŠTE DŮKLADNĚJSÍHO VYUŽÍVÁNÍ ZKUŠENOSTÍ VEŘEJNOSTI A JEJÍCH POŽADAVKŮ, VYPLÝVAJÍCÍCH Z VEŘEJNÝCH DISKUSÍ.

Zlepšit práci ČsKS

Celostátní výbor pro oslavu Dní osvěty, knihy a tisku se rozhodl na zasedání, kterému předsedal ministr umění a osvěty Lucjan Motyka, že letošní slavnosti budou probíhat ve dnech od 2. do 16. května a na vesnicích do konce května. Vyjímceně důstojně bude oslavován Den kulturního činitele, který byl určen na 16. května.

Dni osvěty, knihy a tisku jsou letos složkou volební kampaně (volby do Sejmu a národních výborů) a popularizace úkolů načrtnutých ve volebních programech komitétů Fronty národní jednoty bude hlavním smyslem oslav. Ve spojení s oslavovaným v tomto roce XX. výročím vítězství nad hitlerovským Německem budou mít otázky, spojené s historií II. světové války a bojem polského vojáka s fašismem, důležité místo ve všech oslavách.

Program těchto dní bude obsahovat také problematiku osvobození Západních a Severních zemí a bude navazovat na XX. výročí podepsání Smolovy o přátelství, pomoci a vzájemné spolupráci mezi Polskem a Sovětským svazem.

Májové dny, během nichž budou pořádány výstavy, knižní trhy, setkání se spisovateli, umělci, vědci a vynikajícími politickými a veřejnými činiteli, přednášky a diskusní debaty a nejrůznější zábavní pořady, by měly být příležitostí k nejširší společenské aktivizaci otázk osvěty a kultury ve vesnických prostředích, zvláště těch méně kulturně aktivních, nebo příliš

AKTIVA SEJMOVÉHO KONTA

Pracovní systém sejmových komisí, velmi zdokonalený během III. volebního období a opírající se kromě jiného na široké pomocí odborníků, udílené poslancům — členům komisi, dále metody práce v poslaneckých skupinách, četné zájezdy do terénů, konstruktivní kontrola výkonných orgánů, spolupráce s národními výbory, a také rozehodující skutečnost, pro tvářnost Sejmu PLR a jeho pracovní výsledky — neustálé spojení poslanců s voliči (stejně jako členů výborů všech stupňů) — to jsou elementy, které jedinečně ulehčují každodenní kontakt zákonomádarců s veřejností. To jsou typicky „sluchu“ a hustá síť

„nervů“, které spojují nejvyšší orgán vládní moci — Sejm — s národem, které umožňují zapsouchat se do jeho hlasu, pochopit všechny jeho nálady. Tímto Sejm (a také všechny národní výbory) se může valně zasloužit o neustálé stmelování všech orgánů vlády se společností, může, protože má možnost „konstruktivně kontrolovat“, jak to správně vystihl soudruh Kliszko — pomáhat vládě při „odstraňování různých nedopatření a při usprávnění práce“.

Samozřejmě, podmínkou je ještě větší rozšíření konsultací s voliči během IV. volebního období.

Již III. volební období vykázalo číselný vzrost počtu

těchto konsultací. Množství setkání poslanců s voliči vzrostlo ve srovnání s II. volebním obdobím o 11 tisíc (z 20 tisíc na 31 tisíc), průměrně na poslance připadá 1,1 setkání v II. volebním období a 1,7 v období III.

Socialismus vložil do rukou společnosti mohutné prostředky k vykonávání vlády — nepřímo a přímo. Vláda lidu není slogan. Vliv národa na stát může stoupat a může být stále ovocnější. Samozřejmě za předpokladu, že společnost správně využije tyto široké možnosti, které jí dává zřízení.

Sanace s jejím pohrdáním Sejmem a veškerým suver

ením zákonodárným orgánem byla hlasatelem tézy o nezáralosti národa pro demokracii, o tom, že v Polsku neexistují demokratické a parlamentární tradice. Byl to způsob, jímž sanační vláda (BBWR a OZON) dusila parlamentarismus, terénnou samovládu a v důsledku toho veškeré projevy společenské svobody. V nenávratně uplynulém období, nazývaném „údobím chyb a nepravosti“ se někdy projevovaly snahy o zakryvání nezákonitosti teoriemi o tom, že Polsku chybí parlamentární tradice, jejíž zkušenosti by mohly být v určitém stupni zaaplikovány v lidovém Sejmu.

A zatím Polsko má neobvykle bohatou parlamentární tradici, jeho parlamentarismus je, podle některých vědců, starší než britský.

Nové volební období Sejmu a národních výborů se nepochyběně v značném stupni zaslouží o rozvoj těchto tradic jak v rozsahu zákonodárství tak také na úseku kontroly, při každodenním styku s národem, a to tak, aby nedopatření některých vládních orgánů nestavěly lidi před neočekávaná fakta a aby všechny vládní orgány mohly díky Sejmu a národním výborům lépe poznavat náladu společnosti, její vůli, její potřeby.

Dni osvet a kultury sú tiež priaznivou príležitosťou pre oživenie kultúrnej práce v Kacwinie. Skoda, aby súbor s dobrými tradíciami prestal pôsobiť. Očakávame zprávy z miestnej skupiny ČSFS v Kacwine.

vzdálených od velkých kulturních středisek, a dale také by se mely přičinit k zesílení společenských činností, směřujících k tomuto cíli.

Směrnice pro tyto slavnosti určují úkoly pro všechny organizace a instituce a také pro Československou kulturní společnost v Polsku a musí být základem pro sestavení podrobného plánu zapojení se do těchto oslav. Tyto předpoklady navazuji na široký zájem veřejnosti o prováděnou běžně reformu školství, výchovné problémy školy, výběr povolání doruštajícím pokolením. Tyto dny oslav musí mobilizovat novou iniciativu a obětavost veřejnosti pro otázky výstavby a vybavení škol.

Důležitým aspektem letošních Dní je popularizace aktuální hospodářské problematiky, která připravuje veřejnost na úkoly nové pětiletky, vytýčené IV. sjezdem PSDS v generálních směrnicích národního hospodářského plánu na léta 1966 — 70.

Podobně jak tomu bylo v minulém roce, také v letošních oslavách Dni osvet, knihy a tisku bude provedeno široké zveřejnění vědy, potřeb a možností zlepšování odborných znalostí. Ve vesnických prostředích se budou otázky popularizace osvet soustředit na šíření odborných zemědělských poznatků pomocí všech možných způsobů.

Květnová kulturní a osvětová kampaně by měla také ovlivnit působnost ČSFS ve směru prohlubování úlohy na poli kulturní výchovy a kultury

soužití lidí a zlepšení kultury v zaměstnání. Dni osvet, knihy a tisku by mely být příležitostí pro ČSFS k dalšímu rozvíjení ochoťnické umělecké tvorivosti souboru a divadelních kroužků, k rozvoji čtenářství, přednáškám, k zevšeobecnění knih a tisku mezi svými členy a také k přistoupení do široké akce za účelem získávání nových předplatitelů „Života“.

Neobvykle důležitá úloha stojí před Československou kulturní společností pokud jde o buzení obětavosti prostředí pro své vesnice a obce, zavazování svých členů k novým společenským závazkům, nebo k urychlení realizace společenských iniciativ, které jsou v toku realizace. Spoluúčast ČSFS na rozvíjení mobilizujících úkolů na tomto úseku nepochybne dá žádané výsledky a pomůže upevnit společenskou zodpovědnost prostředí za zevšeobecnění kultury a osvet a také za hospodářský rozvoj terénu. Mimořádnou úlohu na tomto úseku může odehrát těsná spolupráce všech článků ČSFS se zemědělskými kroužky, GS, Svařem vesnické mládeže, se školami, kluby, kroužky vesnických hospod, obecními klubovnami, knihovnami, a jinými organizacemi a institucemi působícími v daném prostředí. Celou akci spojenou s organizací a průběhem Dni osvet, knihy a tisku koordinují v terénu vojvodské, okresní a obecní výbory oslav, povolané patřičnými prezidii národních výborů. Za účelem nejužší spolupráce těchto výborů je nutno, aby všechny složky ČSFS navázaly spolupráci s oddělením kultury národních výborů.

Docenějící všechny zalety i korzyšti, jaké kryje v sobě letní akce harcerská na Spisu i Oravie, varto také zwrócić uwagę na bolączki i trudności, jakie wyłoniły się w czasie ostatniej akcji w r. 1964. Wszystko po to, by uniknąć ich na przyszłość, by harcerskie lato 1965 na Orawie i Spisu przyniosło większe efekty niż dotychczas.

Analiza trudności, jakie wyłoniły się dotychczas w czasie obozów dość wyraźnie wskazuje, że ich przyczyną szukać należy głównie w okresie przygotowywania akcji. Rokrocznie prowadzi się na wiosnę pierwsze rozeznania w terenie, orientacyjne ustala liczbę uczestników, obozów, układą się ogólne plany, które później obozy powinny realizować. Jak wynika z doświadczeń, realizacja tych planów lepiej przebiega w sierpniu, tzn. w II połowie obozowego lata. Lipiec natomiast jest miesiącem, w którym obserwuje się dopiero jakby rozruch, rozkręcanie się powolne wielkiej obozowej maszyny. Istotną chybą tego przyczyną jest zbyt późne zapoznawanie przyszłych środowisk obozowych z tym wszystkim, co mają robić na obozie. Biorąc oczywiscie pod uwagę, że zawsze musi minąć kilka dni, zanim młodzież po przyjeździe na miejsce obozowania zapozna się z terenem i miejscowością, z pewnością udałoby się skrócić ten czas do niezbędnego minimum, gdyby plany przyszłej pracy na obozie zostały wcześniej rozesiane zainteresowanym. Powinno się również informować hufce o konkretnych pracach, jakie czekają w danym rejonie obozowania, o tym czego oczekuje od nich miejscowościowe środowisko. Wymaga to naturalnie dużej pracy przygotowawczej i szerokiego rozeznania jeszcze w okresie wiosennym, ale takie przecież się prowadzi, a trud na pewno jest opiacalny. Znowu jednak warunek: musi to dokonać się stosunkowo wcześnie, przy okazji szkolenia przyszłej kadry obozowej, która zapoznając się z terenem obozów, łatwo może wybadać miejscowe potrzeby i wytyczyć kierunki działania obozów. Dlatego też szkolenia takiego nie można organizować — tak jak to miało miejsce w r. 1964 — w czerwcu, lecz conajmniej o miesiąc wcześniej. Wtedy też powinno się nawiązać pierwsze kontakty z gromadzkimi radami narodowymi i wiejskimi organizacjami, z którymi przecież będzie się później współpracować. To następny warunek

udanej akcji letniej. Ta współpraca leży bowiem u podstaw akcji, a wiadomo że dotychczas kontakty z miejscowością młodzieža na przykład, z kołami Związku Młodzieży Wiejskiej, były raczej sporadyczne. Uniknąć tego można tylko przez wcześniejsze nawiązanie znajomości, wspólnego przedyskutowanie z przedstawicielami młodzieży problemów nurtujących środowisko, które znajdują później wyraz w programie obozu.

Orava i Spisz to okolice, w których, obok ludności polskiej, żyje ludność narodowości słowackiej, działają kola Czechosłowackiego Stowarzyszenia Kulturalnego, pracują liczne zespoły amatorskie tej organizacji. Plynne z tego faktu prosty wniosek: nawiązując współpracę z terenem, z organizacjami wiejskimi, z młodzieżą miejscowością, trzeba nią objąć także kota CzSK i młodzież słowacką. Nie wątpimy, że każda harcerska inicjatywa w tym kierunku znajdzie podatny grunt, spotka się z aktywnym udziałem ludności słowackiej i pozwoli na zacieśnienie kontaktów z mieszkańcami Spisu i Oravy.

Dla dobra tej współpracy konieczne jest zapoznanie z planami pracy nie tylko komend przyszłych obozów, lecz również GRN-ów, organizacji wiejskich, w tym także kół Czechosłowackiego Stowarzyszenia Kulturalnego. Wówczas programową pracę będzie można zacząć od razu po rozbiciu namiotów.

Harcerskie obozy zostawiają po sobie trwałe ślady w postaci założonych przez siebie boisk sportowych, zabawek wykonanych dla przedszkoli, książek przywiezionych dla miejscowościowych bibliotek itp. Inicjatywa taką jest ze wszelką mową słuszna. Powinna ona iść jednak w parze z rozbudzaniem wśród miejscowościowej młodzieży świadomości samodzielnej działalności, z wyrobieniem w niej przeświadczenie o możliwości osiągania trwałych efektów w drodze podejmowania samodzielnych inicjatyw. Niech więc w pracach przy budowie boiska bierze udział miejscowa młodzież, niech ci, którzy je budowali obejmą nad nim pieczę po wyjeździe harcerzy; niech zabawki pozostałe w przedszkolu będą wspólnym dziełem harcerzy i wiejskiej młodzieży. Jeśli tak nie będzie, obawać się można — a są to przykłady — że miast samodzielnej inicjatywy, zrodzi się wiara w „manną kaszę spadającą z nieba“.

JERZY NOCUN

PREDVOLEBNÉ ROZHOVORY

UZ OSMY ROK SÚDR. A. POTOČEK JE TAJOMNÍKOM OKRESNÉHO VÝBORU PZPR V NOWOM TARGU. DVE KADENCIE BOL ČLENOM OKRESNEHO NÁRODNEHO VÝBORU. TERAZ JE TRETÍKRÁT KANDIDÁTOM ZO SPIŠA, TIEŽ DO PRN. NAVŠTIVILI SME I. TAJOMNÍKA KP STRANY NA PRAHU TOHORECNEJ VOLEBNEJ KAMPANI DO SEJMU A NÁRODNYCH VÝBOROV. V DOLUVEDENOM ROZHORE VÝSKALI SME OD SÚDR. POTOČKA CELU RADU ZAUJIMAVÝCH ÚDAJOV O STRANICKÝCH ORGANIZACIACH A ČLENOCH STRANY V OKRESE, V KTOROM BÝVA A UZ ROKY PÔSOBÍ NA STRANICKOM POLI.

ZIVOT — Súdruh tajomník, je ľahko vrvieť napr. o hospodárskych výsledkoch. Lebo dajú sa vyčísliť. Tu napr. bol zavedený elektrický prúd. Je, svieti, v toľkých domoch, toľko to stalo atď. Ale predsa je tiež veľa dôležitých výsledkov, ktoré sa nedajú vyčísliť...

Súdr. POTOČEK — ... popri hospodárskych výsledkoch, ktoré sa dajú vyčísiť údajmi, sú u nás aj také, ktoré sú nezmerateľné. Máte pravdu. Rozvíjajú sa tak ako hospodárstvo. Viac, majú kladný vplyv na jeho rozvoj a rozvoj toho všetkého, čo sa dá vyčísiť. Medzi ne patrí — vzrast spoločenského uvedomenia obyvateľov nowotarského okresu, vzrast politického uvedomenia. A tiež rozvíjajúce sa idey samostatnosti a hospodárnosti. Tieto

výsledky týkajú sa tak konkrétnych ľudí ako aj zorganizovaných prostredí; takých ako obecné národné výbory alebo miestne výbory PZPR a iné.

ZIVOT — Tieto nedajúce sa vyčísiť výsledky majú predsa svoj výraz, ktorý sa dá vyčísiť.

Súdr. POTOČEK — Áno! Ich výsledkom je to všetko čo vidíme okolo, a čo bolo predsa vybudované v našich časoch, ako aj to čo obsahujú stále rastúce stĺpiky rozpočtových a štatistických čísel. Vo volebnom programme okresného výboru Fronty Národnej Jednoty v Nowom Targu tento účet a vyplývajúce z neho plány budú voličom podrobne podané. Ja by som chcel zdôrazniť ešte jeden výraz našich výsledkov, ktorý je ľahko najť v tak po-

ke organizácii PZPR. Tendencia rastu radov strany a vznikania nových POP jestuje, ale nezvykli sme odôvodňovať našu silu pôsobnosti číslami. Preto ich podávam len kvôli informácii.

ZIVOT — A kde napr. v poslednom čase vznikla nová stránica organizácia?

Súdr. POTOČEK — Ľudia sa chcú organizovať. To je všeobecná tendencia. Nechcú byť osamotení. Najlepší gravitujú k našej strane, lebo vedie, že táto je motorom činnosti, iniciátorom činov a premen. Posledne napr. bola založená stránica organizácia v Łapszanke. A už pozorujeme tam aktívnu pôsobnosť zorganizovaných členov strany v obore hospodárskych premen. V Sromowcach zapísala sa do stra-

ZIVOT — Teraz v období volebnej kampane nastane asi mimoriadne zväčšenie stránicej práce?

Súdr. POTOČEK — To je pochopiteľné. Predsa v miestnych a obecných národných výboroch pôsobilo 75 percent členov, ktorí boli členmi strany. To znamená, že asi 300 stránok bolo na stále spojených s národnými výbormi. A národné výbory budú sa zodpovedať teraz zo svojej činnosti a na jej pozadí budú nastolovať návrhy pre novozvolené národné výbory to znamená aj pre konkrétnych členov. Preto naša strana je najživotnejšie zainteresovaná celkom problémov volebnej kampane. Tým viac, že opäť mnohí naši stránickí aktivisti budú kandidovať na členov národných výbo-

V N

Obyčajný sdrobukých tvoria vety, v blémé malé a dým stojí kon bo skupina 1 ono, prosia a sťažujú, dos pravdu. Taký Vzniká každ verejného čir dôverujú, jen všetky záležit viť! Ale žiac bez vybavova predsa nie je

VOLÍME KANDIDÁTOV FRONTY NÁRODNEJ JEDNO

pulárnych dnes ekonomických ukazovateľoch. A snad je zaznamenaný len niekde v protokoloch. Napríklad masová účasť obyvateľov Podhala na oslavach 20.-výročia Ludového Poľska, účasť členov strany v bohatej predsjazdovej diskusii, všeobecný záujem o spoločenskú problematiku a to nielen týkajúco sa najbližších záležitostí, ale tiež celostánej problematiky alebo medzinárodnej. A tak d'alej... Samozrejme vo všetkých týchto záležitostach popredné miesto zaujímajú členovia strany. A chcel by som teraz, pred výbami mimoriadne zdôrazniť ich aktivitu, každodennú, zo zvyku, plodnú.

ZIVOT — Navrhujeme však, aby ste súdr. tajomník podali niekoľko dajúcich sa vyčíslit ukazovateľov. Predsa rady strany rastú alebo sa zmenšujú, strana môže byť súhrnom ľudí starších alebo mladších atď.

Súdr. POTOČEK — Správne! Taľko by bolo zaobistiť sa bez štatistiky odpovedajúc na takúto otázku. Tým viac, že bude treba nám vrvieť o rozvoji stránicej organizácie Podhala. Rady členov strany poširili sa od roku 1961 o tisíc členov a kandidátov, čiže o jednu tretinu. Naša stránica organizácia je tiež mladá čo sa týka tak veku ako aj stažu členov strany. 70 percent členov strany bolo prijatých do strany po roku 1957. 40 percent členov strany neprekročilo 35 rokov života. Už v 85 percentach dedín jestvujú a pôsobia základné stranic-

ny početná skupina mládeže zo Svazu dedinskej mládeže. Všetci majú už vyslúženu vojenčinu. Začínajú samostatný život. A na jeho prahu zviazali sa s našou stranou. Nie sú to jedinečné prípady a dalo by sa takýchto uviesť viac. Na našom teréne — na Spiši a Orave — žijú a pracujú poľskí občania slovenskej národnosti. Nevedieme v strane štatistiku kto je Poliak a kto Slovák, ale vieme, nakoľko osobne poznáme ľudí, že mnohí sú členmi a kandidátmi našej strany. Pre príklad, predsedia Ústredného výboru Ceskoslovenskej kultúrnej spoločnosti súdr. Ján MOLITORIS je členom PZPR a tiež členom KP PZPR. Súdr. Ján KOVALÍK, predsedia Obvodného výboru Spoločnosti na Orave je tiež členom KP PZPR. Ak by som chcel vymenovať všetkých aktivistov, nestačili by stránky „Života“.

ZIVOT — Preto prosíme niekoľko slov o dobre pôsobiacich základných stránických organizáciach na Spiši a Orave.

Súdr. POTOČEK — Dobre pracuje POP v Niedzicy. Je to typická sedliacka stránica organizácia. Dobre tiež prevádzka svoju činnosť nový miestny výbor PZPR v Łapszach Wyżnych zahrnujúci POP v Łapszach Wyżnych a Niżnych ako aj v Łapszanke. Na Orave aktivizujú sa POP v Lipnicy Wielkiej a Malej. Je mi ľahko vyberať najlepšie spomedzi toľkých organizácií. Všeobecne môžem oceniť, že všetky pracujú dobre, a tie, ktoré som vymenoval, mimoriadne dobre.

rov obecných, miestnych, okresného a vojvodského.

ZIVOT — Môžete nám popísať nejakú mimoriadnu siluetu člena na národného výboru stránika?

Súdr. POTOČEK — Príkladný člen národného výboru je taký, ktorému ľudia dôverujú. Prichádzajú k nemu so svojimi záležitosťami. A taký, ktorý je citlivý na ľudské boľačky. Mnohí sú takí. Ale opäť môžem vrvieť len o niekoľkých, kvôli príkladu. Súdr. Franciszek Chowaniec z Jablonky — člen GRN a WRN. Je človekom, ktorý bojuje o malé a veľké veci. Jeho koníčkom stala sa záležitosť stavby výrobného závodu na Orave. A má veľké osobné zásluhy v tomto diele, ktoré vznikne. Je tajomníkom KG PZPR. Aniela Drążek z Łapsz Wyżnych zaujíma sa o záležitosti žien. Jej koníčkom sú: čistota, kvetinové a zeleninové záhradky, vzdelávanie žien. Stanisław Jaworski z Pyzówky zaujíma sa spoločenskými činnosťami a hygienou dediny. Táto dedina zúčastňuje sa súťaže hygienizácie dediny a už dvakrát získala I. miesto vo vojvodstve. Súhrn týchto všetkých jednotlivých záujmov členov národných výborov je celkovým obrazom pokroku a výsledkov každej dediny a obce. Sme presvedčení, že novozvolení členovia národných výborov — kandidáti Fronty Národnej Jednoty — budú rozvíjať a uprevňovať dielo, v ktorom pokračujeme už dvadsať rokov.

Rozprával: MARIAN KAŠKIEWICZ

stretnes iným ústne otá

— Áto tvo

— Sis! — lík, — Kde nebola, a nem tot si len potvorké voz vŕazané hnojové ke koplikov so sušmi sú Jablonie dost sov. Tie má požičanie. ak do dostať vŕatíky. E zácia! antiše vedzte una, i bude tými v

— Vavel s sadaní WRN, okres Preds ležitos Urok som — rozc hnojové tý te nie hovky. nice...

— Ďajem z tých nie hovky, ked stakí s

Zo s t sfamajajú a Francie Ch zaznamenané dôleži jedná prostinectvo sú pikkadan nomy, ok orgálni b govaťa slova

OSUDY POKLADOV

Pod horou Istrica v juho-východnom Rumunske, v opustenom kameňolome, vlnkom a studenom, pracujú dva zohnutí muži. Dookola je ticho, len z času na čas zaznievajú údery čakána o vzdorujúci kameň. Vtom jeden z nich ticho skrikol. Drží v rukách zlatú nádobu zdobenú farebnými kameňmi. Teraz už obidvaja horučkovo odhrňajú nahromadené kameňe. Nachádzajú ďalšie predmety. Spolu 26 nádoby a ozdoby z plného zlata, vyzdobené ornamentami, ktoré sú graverované ako aj urobené z ažurového plechu vyzdobeného drahokammi.

Táto udalosť sa odohrala v roku 1837. Dvaja mužovia boli sedliakmi zo susednej dediny Pietrosadie Zos, ležiacej, tak ako kameňolom, v krásnej doline rieky Buzan. Objavili slávny dnes na celom svete poklad, pomenovaný archeologmi: zlatý poklad kráľa germánskeho ľudu Vizigotov, Athanaricha. Nádhou vytiahnutý na denne svetlo, prechádzal odvtedy rôzne kolaje osudu.

Tí, ktorí ho našli, neuvedomujúc si vedeckú hodnotu najdeného pokladu, zprávu o ňom zachovali v úplnej tajnosti. Len po roku predali najdené predmety Albánovi priesviskom Alexander Verucci. Ale ani on nepoznal umeleckú hodnotu kúpených predmetov. Pre neho boli len zlatom, na ktorom chcel zarobiť. Aby zatajil pôvod pokladu, časť predmetov postrhal na kusy a takto ho predal. Malé odpadky našli dedin-

ské deti. Vďaka tomu po dedine rozniesla sa zvest o tajomnom poklade, ktorá konečne dospela k miestnym orgánom. Vo výsledku dlohovajúcich hľadani, v roku 1842, štrnásť spomedzi 26 najdených predmetov pokladu z Pietrosy našlo sa v múzeu. Ostatné nikdy neboli najdené.

Zachované predmety väžia asi 19 kg a sú počítané medzi najväčšie náleziska tohto druhu v Európe. Archeologovia spájajú ich pôvod s germánskymi kameňmi Gótov, ktoré od 3. s.n.1. ovládli severné a východné pobrežie Čierneho mora útočiac na hranicu upadajúceho Ríma. Určite patrili voláktorému z monuhných kráľov týchto kmeňov. Ako vieme celé dva nasledujúce storočia boli obdobím sťahovania národov, neustálých bojov a vojenských výprav pre korist. Je možné, že práve v tomto nekludnom období poklad zakopali do zeme pred lúpežou. Tí, ktorí ho zakopali mohli neskôr zahynúť, a zem niekoľko storočí strážila ich tajomstvo.

Časť zachovalých predmetov, z plného zlata, pochádza z druhej polovice 3. storočia a je dielom gréckych remeselníkov. Iné predmety, ažurové a zdobené farebnými kameňmi, archeologovia spájajú s výrobkami východných remeselníkov, čiastočne ázijských, z obdobia od 4. do 6. stor. n.1.

Medzi nádobami zo skoršieho obdobia nachádzajú sa zlaté tăcne, čaše, časť náhrdelníkov — toto všetko vyzdobené bohatou geometrickou ornamentikou. Vysoký kráč na víno vyznačuje sa tepaným ornamentom s rastlinnými motívmi. Čaša má charakter obetnej nádoby. Na jej vnútorných stenach sú graverované postavy 16 bôžikov obklopujúcich bohyňu

Medzi ažúrovými predmetmi prípadajú pozornosť dva osmihranné košičky s dvomi rúčkami, predstavujúcimi pantéry, ktoré zadnými labami opierajú sa o dolnú časť košička a prednými o horný. Šest zápinkov do šiat, ktoré sú súčasne brošňami, boli vykľadané farebnými kameňmi, hlavne granátmi a horskými kryštálmi. Sú vyzdobené hlavami vtákov s dlhými krkmi.

Dokonca v neskoršom období osud zlatého pokladu kráľa Athanaricha neboli bezpečný. Príliš veľkú hodnotu predstavoval, aby nebolo naň „amatér“! Dvadsaťšesť rokov po umiestnení ho v múzeu ukradli ho. Avšak rýchle bol najdený. Neskôr, v období I. svetovej vojny, zo strachu pred Nemcami pamiatky sú vyvzelené do Ruska. Odovzdané Sovietskym svärom stali sa majetkom rumunskeho národa.

Zlatý poklad kráľa Athanaricha nie je jediným cenným náleziskom na území Rumunska. Archeologovia, rok ročne, objavujú niekedy skutočne senzáčne pamiatky, najmä v bývalých sídliskach dáckych a skýskych bojovníkov, predkov rumunskejho národa, ktorí tu skoro dva tisícročia bránil sa proti rôznym vpádom.

Všelijaké hlinené nádoby, ozdoby z brúseneho skla, predmety každodennej potreby, zbraň a dokonca staré stavby po kmeňoch obývajúcich stepy nad dolným Dunajom, sú starostlivo zabezpečované rumunskými vedcami. Sprístupnené v početných múzeach mnohotisťcovým davom turistov.

Krajima pri Čiernom mori už dávno príťahovala cudzích votravcov. Veľmi dávno, na začiatku nášho le-

SPOLOČENSKÉHO ZÁJMU...

byčajný šedý zošif je plný bučkých písmen. Písmena sú vety, vety problém. Problém malé a veľké. Ale za každú stojí konkrétny človek, ale skupina ľudí. Žiadajú to a prosia a iné, domáhajú sa, žajú, dosvedčujú, že majú vdu. Takýto je obsah zošitu. Či každodennou námahu eejného činiteľa. Jemu ľudia erajú, jemu sa zverajú. Nie tky záležitosti dajú sa vybať. Ale žiadun nesmú nechať vybaťovania. Lebo človek dsa nie je horou, opäť sa

čov. Reagovať nie zapísaním do zápisnice, ale tak, aby ľudia počítli pomoc. Ale ako často počujete od týchto obetavých ľudí, členov národných výborov a činiek:

— Povedal som na zasadní, dali do zápisnice.

Komu je potrebná tákato papierová spravodlivosť? Samozrejme, zápisnica je potrebná, ale ľudia erajú, jemu sa zverajú. Nie tky záležitosti dajú sa vybať.

Bolo uznesenie, aby sa v Zubrzcích urobila obecná váha. Je

Známa je boľačka spojená s nedostatom mlyna na Orave. Najbližší je v Czarnom Dunajci. Cestujú tam vidiečania a sedia po tri dni. Ako v base. Pýtame sa, na čo je toto posedenie? Nepomáha nám každodenná modlitba „Chlieb nás každodenný daj nám dnes!“ Je treba preň cestovať a trátiť čas až v Dunajci. Nie je ľahko byť členom národného výboru. Len čo ukončíte jednu záležitosť, už na jej mieste kopí sa niekoľko iných. Mnoho zále-

najú tiež úspechy obce. Recitujú ich jedným dychom. Súdr. Chowaniec vraví o spoločenských činoch GRN Jablonka vo výške 1.900 tis. zl., o cestách a mostoch, o oprave Ludového Domu, o pozemku pod zdravotné stredisko a zverolekárske stredisko. A tiež o pekárni v Jablonke, ktorá vznikne tento rok. Lebo doteraz bola stará a malá, a chlieb sa vozilo z Dunajca. A tu občania potrebujú, potrebujú turisti, rekreanti. Len samotných harcerov bolo tento rok na Orave tri tisice. A konečne vraví o túžbe Oravy — výrobnom podniku. Podobne Kovalík... Predsa reprezentuje skoro 1.200 členov Československej kultúrnej spoločnosti. Mnohi členovia sú zároveň člen-

úpravy, žerie dáteliny a je nemocný. Hľadajú ho v lesoch. Jedným slovom robí sa dobytý galimatis. Ale ľudia si pamätajú, že voľakedy boli strážcovia polí — inac po oravský poloví — ktorých platila obec a tí dávali pozor na poriadok. GRN v Jablonke sa uzniesla, že občania budú platiť daň, aby mohli zaplatiť strážcu polí. PRN v Nowom Targu zrušila uzenesenie, lebo nejaké predpisy nedovoľujú ukladať dane. Ale problém zostal. Preto činiteľa majú starosti, aby ho vybaťiť tak, aby aj dobytok bol sýty aj role celé.

Tretia záležitosť, aby sme pochopili celé množstvo problémov. Príliš malý je prídeľ konských strojov dodávaných PZGS. Ta-

etne s iným človekom a z jeho padne otázka:
— Ako tvoja záležitosť?
— Sused! — odpovedá Kovalík. — Kde som už kvôli tomu bol, a nemôžem tvoju záležitosť ani len hnúť z miesta. Tie tvorské vozy so súdmami na prežanie hnojovky. Vyrábame tak komplikované stroje, a vozy súdmi sú problémom. GS v blonke dostal prídeľ len 8 kuponov. To je málo dokonca na využívanie. Ľudia kombinujú o ich dostať, dokonca chcú dáť úplatky. Bože, aká demoralizácia! Fantišek! podte sem a poďte ina, tomuto človeku, čo de s vym vozmi?

— Vravel som o tom na zadaní WRN, vravel som na rese. Predsa je to dôležita záležitosť. Urobili ste — vraveli mi — rozdelovník, umelých lojív, ktorý krivdil Oravu. Dajte aspoň tvozy na prevážanie hnojovky. Dali to do zápisce...

— Ďajujem! — vraví Človek. — Ďakujem za vašu námahu. A ch, od tých vozov na prevážanie hnojovky, nech čert vezme, ešť sú takí synovia...

Zošty s takýmto záležitosťami majú aj Ján Kovalík aj Franciszek Chowaniec. Sú v nich známené ľudské záležitosťi, jedná sa o druhou a ich ostredníctvom tieto záležitosťi s predkladané patričným orgánom. Oby, okresné a vojvodské orgány mali by vždy rýchle reagovať na slová verejných činiteľov?

— Hlava sa točí — vraví Chowaniec.

— Točí sa hlava, — vraví Kovalík.

A predsa to nie je všetko.

to v zápisnici! A čo? Nič, samozrejme nič! Nadalej sa cestuje za váhou do Jablonky. Z konca Zubrzcice je to 19 kilometrov. V Jablonke (lebo prichádzajú odvášia v tých istých termínoch) čaká sa niekoľko hodín. A predsa svoj tovar ponúka sedliak štátu vo výkupnom stredisku. Je potrebné tento obchodný zájem spájať s turistikou, aby sedliak musel cestovať takto kilometrov, navštěvovať Jablonku spolu s pokúšením, akým je pre neho miestny hostinec alebo menej známe illegálne pramene alkoholu?

— Oj, dať takému v tuhých mrazoch papuče a kázať mu ísť v nich na Babiu Horu — vraví Ľudia. A členom nár. výboru... — Vybaťe konečne tú záležitosť!

A člen chodí, prosí, uruguje, píše, navrhuje, hrozí, zúri, jemne sugeruje, tráti čas a vyčkáva moment, keď konečne túto záležitosť bude môcť vyčiarknúť zo zošitu. Vydýchnut si, že ju vybať.

Chowaniec a Kovalík tak dobre ako ľudské sťažnosti, poz-

mi obecného národného výboru. A opäť sa opakuje séria výsledkov odzrkadlujúcich oživeniu kulturnú činnosť Spoločnosti — súborov, divadlá, klubové programy, kurzy, doškolovanie, prednášky.

Počúvajúc týchto činiteľov, pozorujúc ich verejnú činnosť prichádzame k prekvapujúcemu uzáveru. Ako správne vedia pôsobiac, spájať tie rôzne početné záležitosťi v jednu reťaz príčin a následkov? Lebo povedzme, v nejakej okresnej inštitúcii, úradník ma zverený nejaký jeden pracovný úsek, obyčajne jedného profilu. Či prácu koná dobre alebo zle, to je už iná záležitosť. Povedzme, že dobré, lebo tak by malo byť. A zatiaľ činiteľ typu Kovalíka alebo Chownace musí držať mnohé opravy. A ku každým je priviazaná jedná, ale iná záležitosť. Pre ilustráciu tejto všeobecnej a širokej znalosti záležitosťi činiteľmi stačia už uvedené príklady. Ale predsa to nie je všetko. Ku koncu je ešte ďaleko.

Obidvaja, aj Kovalík, aj Chownace správne tvrdia, že v Jablonke mala by byť benzínová pumpa. Tvrdia a domáhajú sa toho. O benzínových starostach turistov najlepšie vedia hoci len colníci z Chyžného. Najbližšia pumpa je len v Zaborni alebo v Nowom Targu, alebo Zákopanom. To je jedná záležitosť... Chcete druhú, úplne inú, prosím pekne.

V Jablonke, Zubrzcicy, Chyžnom, Lipnicy (v Podwilku nie) sedliaci po žatve vypušťajú dobytok sám na role. Dobytok ničí

kesto stroje, veľmi potrebné pre gazdovstva, obyčajne sedliaci kupujú spoločne dvaja alebo traja. Ale nemôžu ich nakúpiť v Nowom Targu, a rolnícke krúžky zase nechcú ich mať na stave, lebo sa to nevypláca. A okrem toho sedliaci chcú ich mať vždy po ruke. Predsa to nie sú mlátačky alebo traktory. Jedná sa o konské kopáčky, žacie stroje, najvýhodnejšie na oravských políčkach. Snaď si budete myslieť, že je ich nedostatok v Poľsku? Nie! Sedliaci, — pôsobiaci ako najlepšia hospodárska výzvedná služba — zistili, že bez žiadnych tažkostí je možné nakúpiť tieto stroje vo vojvodstvach zielonogórskom a vroclavskom! Cesta a preprava stojí niečo. Členovia kričia, že mali by byť v okrese, ale záležitosť je stále len v zápisnici.

Stačia asi tieto problémy s ktorými sa musí boriť obecný činiteľ. Dobrý činiteľ. Lebo boli aj takí, ktorí len nemohým prispeali počas svojej kadencie. Franciszek Chowaniec vraví zlostne, že v GRN Jablonka jedna tretina členov skoro ani len nevravela cez celú kadenciu. Nevybaobili ani jednu záležitosť. Nemalo by byť pre nich miesto — uvažuje — v novozvolenom národnom výbere.

Je to pravda! Len aktívna pôsobnosť všetkých členov, pôsobnosť v mene spoločenského zájmu, pôsobnosť v širokom fronte — môže byť úspešna a prinášať plodné výsledky.

topočtu, po dlhotrvajúcich bojoch Rimania si podmali bývajúci tu ľud a založili svoju provinciu. Rimania nielen vyzvážali odtiaľ zlato tažené v početných banach, ale o.i. slúžila im ako trestná kolónia. Nedaleko Tomis — dnešnej Konstance, hlavného prístavu Rumunska a centrum Dobrudže, nejaký čas býval vo využívaní Publius Ovidius Naso, jeden z najvýznamnejších rímskych básnikov ospevujúcich lásku.

Ešte neskôr, niekedy medzi 6. a 7. storočím pobrežie Dobrudže navštěvovali Gréci a to nielen v honbe za zlatom, ale aj za nevolníckmi, obilím a najmä prosom intenzívne pestovaným v širokom pásme delty Dunaja, za medom a dokonca rybami.

Práve z tohto obdobia datuje sa vznik starogréckých primorských pevností ako: Histria, Konstanca alebo Callatis — dnešná Mangalia. Početné archeologické náleziska nachádzajúce sa v archeologickej múzeu v Konstancii a iných nasvedčujú, že život v týchto mestách bol neobvyklej rovinutý. Nachádzali sa v nich chrámy, gymnázia, divadla a široko-daleko známe dielne umeleckého remesla. Na mincích z drahých kovov sú zobrazené hlavne brány strážiace vchod do prístavu Tomis, ktorých vysoké veže sú ovenčené rezbami.

V dnešnej Konstancii jedine prístav navážuje na rímske tradície. Po niekdajšej slávnej prístavnej pevnosti zostali nemnohé stopy, ale aj tie nemnohé poukazujú na stredoveký charakter mesta, ktoré zo zanedbaného mestečka po poslednej svetovej vojne vyrástlo na moderného obra víťazúceho hosťov z celej Európy a stepne pobrežie Dobrudže premenili sa na centrum odpočinku a turistiky svetového významu.

Donedávna driemali tiež pod uličkami Konstancy cenné svedectva vzdialených storočí. Roku 1959, nedaleko Ovidiovho námestia rylce archeológov objavili ruiny obrovského komplexu stavieb o povrchu skoro dva tisíce metrov. Boli to pozostatky obchodných stavieb spred 1700 rokov. V vchode na dvor stavby sú viditeľne tri terasy, oddelené od seba vysokými mürmi z rímskych tehál. Podlahu je z farebnéj mozaiky s motívmi listov a geometrických ornamentov ako aj kvetov v šiestich farbách. Na tomto mieste pred tristo rokmi našli vraj sedem džbánov plných zlata a kleštovor, z ktoré boli vybudované mešita Sehzade a Suleiman v Carihrade. Píše o tom turecký cestovateľ Evlia Celebi z polovice sedemnásteho storočia.

V streдoveku pre dejiny Rumunska je charakteristický boj proti tureckej invázii. Dva kniežatstvá, ktoré vznikli v 14. storočí Valašské a Moldavské — po prechodom poľskom lenne behom 15. a 16. storočia došli sa pod tureckú nadvládu, a len roku 1862 pod ruskou autonómiou utvorili jednoty rumunskej štát. O štyri roky neskôr rumunski bojari odovzdali trón dynasti Hohenzollern-Sigmaringen, ktorá vládla v Rumunskej až do zvrhnutia monarchie. Úplnu nezávislosť získalo Rumunsko vo výsledku rusko-tureckej vojny (1877-78), ktorou sa zúčastnilo na strane Ruska. Formovanie samostatného štátu bolo ukončené v roku 1918, po pripojení Sedmihradská.

Roku 1941 kráľovská vláda Rumunska, na ktorej čele stal fašistický maršal Antonescu, pristúpila k vojne po strane hitlerovského Nemecka. Celonárodné povstanie proti fašizmu z 23. augusta 1943 roku stało sa dnes celonárodným sviatkom. Po oslobodení Ru-

munská sovietskymi vojskami, kráľovská vláda uzavrela s SSSR porozumenie a vypovedala vojnu Nemecku. 15 rumunských divízii bojovalo po boku sovietskej armády. 30. decembra 1947 kráľ Michal zriadil sa trónu a opustil krajinu berúc so sebou aj svoj osobný majetok, a 31. decembra parlament vyhlásil Rumunskú ľudovú republiku.

Povojnové roky nie sú len zlatým obdobím rumunskej archeológie, ale zapísali do dejín Rumunska neobvyklú dynamiku hospodárskeho rozvoja. Bola likvidovaná predvojnová zaostalosť, rozvíja sa priemysel a polnohospodárstvo, stavebnictvo a sociálne výmeny. Príroda bola neobvyklé štedrá pre Rumunska a darovala mu obrovské bohatstvo. Nachádzajú sa tu nielen počítané medzi najbohatšie v Európe žriedla nafty, zlata a plynu ale aj ine cenné suroviny. Avšak nielen tieto sú základom hospodárských úspechov Rumunska. Základné revolučné premeny razili rumunskému národu cestu k budovaniu socializmu, k využívaniu prírodných bohatstiev pre potreby tohto hospodárstva. V poslednom období Rumunsko viedie neobvyklé aktívnu politiku rozvíjania hospodárskych stykov so štátmi Východu a Západu. Vládne delegácie RLR navštievajú početné krajiny a uzatvárajú s nimi obchodné zmluvy.

Múdra politika Rumunskej robotníckej strany, ktorá vznikla slúčením v roku 1948, úpornej práce celého národa, bratska pomoci Sovietskeho svazu a krajín socialistického tábora umožnili Rumunsku zvládnúť fašistku a uviesť život tejto krajiny na novú cestu. Rumunsko po prvýkrát v svojich dejinach robí kariérę.

Počas uplynulej kadencie národných výborov obyvateľia Łapsz Wyżne veľa pracovali v spoločenských činoch. Vybudovala sa u nás napríklad v spoločenskom číne administračná budova pre GRN, hodnota stavby a prác asi 200 tis. zł. Začalo sa tiež s prestavbou klubovne, ktorá čiastočne je už odovzdaná do užívania. Okrem iného je tam zariadená klubo-kaviareň. Spoločenský čin Łapsze Niżnych na týchto prách činí asi 150 tis. zł.

Dalej začalo sa so stavbou remizy OSP, vklad spoločenského činu asi 80 tis. zł. Začala sa tiež prestavba cesty Łapsze Wyżne — Łapszanka. V spoločenskom číne bol tiež vybudovaný most za okolo 100 tis. zł. Okrem toho na potoku Łapszanka boli vybudovo-

ŁAPSZE WYZNE

vané dva mosty spoločenským činom, ktorých hodnota čini asi 170 tis. zł. Z dotácie PZUW na odborné práce, boli vybudované 2 vodné nádrže, spoločenský vklad asi 30 tis. zł. Vymenoval som len tie najdôležitejšie práce, vedľa iných. Napríklad meliorácia 30ha bahnitých lúk a iné.

A teraz niečo o plánoch do budúcnosti.

Predovšetkým dokončenie prestavby klubovne, ktorá je v obci nevyhnutne potrebná, lenže bez finančnej pomoci „zvonku“ sami Vyšnolapšania nie sú v stave sa na toto po- dujať. A je to nutné, vedľa iné kultúrne stredisko v obci

vôbec nemáme. Tak isto sa musí záčať s ďalšími prácam pri stavbe remizy OSP, kde sa na poschodi planuje noc-ťahareň a jedáleň. Na potoku Łapszanka je naplánovaná stavba bazénu-kúpaliska. Pre- stavba cesty Łapsze Wyżne-Łapszanka. Stavba garáže pre stroje rolnického krúžku tak isto musí sa uskutočniť čím skôr, aby sa stroje neničili. Ďalej je naplánovaná stavba chodníkov v obci Łapsze Niżne.

Prestavba ulic v centrum obce — cesty aj s chodníkmi — začala sa finančnej pod- poru okresu. Vklad spoločenských činov asi 800 tis. zł.

Plán do budúcnosti: pre- stavba ďalších ulíc — cesta s chodníkmi, stavba remizy OSP a stavba školy.

PREDVOLEBNÁ POŠTA

TRYBSZ

Končí sa kadencia ustupujúcej GRN, ale nesmieme za- búdať koľko sa urobilo počas tejto kadencie. Napríklad v obci Trybsz bola vybudovaná nová poschodová škola, začalo sa s prestavbou cesty Trybsz — Czarna Góra. Vklad spoločenských činov asi 400 tis. zł.

Do budúcnosti sa planuje: ďalšie práce pri prestavbe cesty Trybsz — Czarna Góra, prestavbu chodníkov cez obec, stavbu obchodu ako aj výstavbu garáže pre stroje rolnického krúžku.

ŁAPSZANKA

V Łapszance bola vybu- dovaná nová škola, občania k stavbe prispeli spoločenskými činmi vo výške asi 500 tis. zł. Ďalej bola vybu- dovaná garáz pre stroje rolnického krúžku ako aj nový obchod.

Plány do budúcej kadencie: prestavba cesty Łapsze Wyżne — Łapszanka, stavba remizy OSP, stavba protipo- žiarnej vodnej nádrže, založenie klubo-kaviarieň.

KACWIN

Dobre pracovala GRN v obci Kacwin. Za uplynulej kadencie bola prevedená komunálna práca, prestavba 2,5 km cest Niedzica—Kacwin. Občania prispeli k prestavbe spoločenskými činmi za 600 tis. zł. Ďalej bol upravený most v dedine na potoku Kacwiniaka, občania v spoločenskom číne odpracovali 20 tis. zł. Bola zavedená telefónna linka „Ruch“ otvoril klubo-kaviareň.

Návrh plánu do budúcej kadencie: meliorácia pôdy, výstavba chodníkov, výstavba garáže pre rolnický krúžok. Občania vystúpili tiež s iniciatívou stavby novej školy.

NIEDZICA — ZAMEK

V období kadencie ustupujúcej GRN v obci Niedzica—Zamek boli vybudované 2 mosty na okresnej ceste.

Občania v spoločenskom číne priviezli piesok na stavbu obchodu, hodnota prác činila asi 20 tis. zł.

V miestnosti, ktorú nám dalo riaditeľstvo podniku, ktorý rekonštruuje zámok, v spoločenskom číne urobili sme poriadok. Miestnosť sme vymaľovali, urobili sme laviče atď.

V budúcnosti planuje sa výstavba obchodu.

KREMPACHY

V roku 1963 občania začali usilovať o prestavbu ulíc i s chodníkmi. Úsilie bolo krunované získaním úveru z okresného rozpočtu. Ihned započali sa práce. Veľká časť materiálov je už zvezenaná ako: okraje chodníkov, chodníkove platne, je pripravený kameň na drtenie, piesok je už tiež na mieste, materiále na stavbu mosta tiež. Bol vybudovaný mür v spoločenskom číne, bez dotácií štátu. Hodnota spoločenského činu obyvateľov Krempachy doteraz činí 319,200 zł. z toho operný mür 153,200 zł. V práci sa bude pokračovať až do ukončenia týchto. Čo bude treba veľa námaha, nielen zo strany obyvateľov, ale aj terénnych orgánov.

Plán rozvoja obce v najbližšej ďalšej (1966—1970) vypracoval Obecný výbor Fronty Národnej. Jednoty zahrňujúce najdôležitejšie otázky ako: ďalšie zásobovanie rolnických krúžkov poľnohospodárskymi strojmi, vytvorenie uzavretého rajónu okopanín a zavedenie kontraktácie, melioráciu pôdy atď. Plán predvída, že každý gazdovstvo bude mať silos, hnojáreň a nádrž.

Z komunálnych zariadení je nutné uviesť návrh stavby vodovodu v Krempachoch a Dursztyne. Dokončenie stavby ulíc a chodníkov v Krempachoch a Nowej Bialej ako aj založenie záhradiek. Výstavba dvoch bazénov-kúpalíš v Krempachoch a jedného v Nowej Bialej. Čo sa týka rozvoja kultúry a osvety, rozbudovanie školy v Krempachoch, založenie škôlky, danie do prevádzky klubo-kaviarieň ako aj výstavba dedinských domov kultúry. Rozbudovanie zdravotného strediska v Krempachoch. Čo sa týka cestného hospodárstva,

dokončí stavbu cesty Krem- pachy — Dursztyn, započať výstavbu cesty Nowa Biala—Bialka Tatrzańska.

FALSZTYN

V období uplynulej kadencie GRN vo Falsztyne bola započatá stavba remizy OSP. Stavba má stať celkom 500 tis. zł. Roku 1964 boli vykonané práce v celkovej hodnote 143 tis. zł. z toho v spoločenskom číne 93 tis. zł. V rámci rozpočtu Okresného národného výboru bola započatá prestavba cesty Fal- sztyn—Frydman.

V budúcej kadencii GRN planuje dokončenie stavby remizy OSP a cesty. Výstavbu obchodu GS, zavedenie telefónnej linky a výstavbu vodovodu.

NIEDZICA

Končí sa kadencia GRN Niedzica. Pri tejto príležitosti, chcel by som povedať niečo o výsledkoch dosiahnutých touto GRN.

V obci bola vybudovaná vodná pila z finančných prostriedkov rolnického krúžku. Smrekovec na stavbu dal čiastočne bezplatne Urbar.

Bola dokončena výstavba školy tisícročia. Občania na výstavbe školy odpracovali v spoločenskom číne práce v hodnote 520 tis. zł. V obci bolo zorganizované poľnohospodárske školenie. Začalo sa s výstavbou ulíc a chodníkov. Bol vybudovaný obchod GS typ „dvojitý T. 24“. Aj pri stavbe obchodu pomáhali občania, čo spolu činilo 30 tis. zł.

Cez námestie tečie potok. Občania v spoločenskom číne, ktorého hodnota zatial činí 22 tis. zł. započali regulova- nie tohto potoka ako aj úpravu námestia. Bola otvorená klubo-kaviareň GS.

V Niedzici je aj rolnický krúžok, ktorý ku koncu roku 1964 vlastnil poľnohospodárske náradie v hodnote viac ako 1 milión zł. Na asi 500 gazdovstiev, krúžok má 387 členov.

Plány do budúcnosti tiež sú pekné: dokončenie započiatých prác, stavba mostu na potoku Niedzicznaku na obecnej ceste, výstavba vodovodu.

VÝSLEDKY, PLÁNY, ZIADOSTI CHYZNEHO

Miestna skupina Československej kultúrnej spoločnosti v Chyžnom zorganizovala súbor piesní aancov. Súbor nacvičoval oravské piesne a tance ako aj divadelnú hru v slovenčine pod názvom „Tri vrecia zemiacov“. Skúšky sa konali dvakrát týždenne v klubovni CsKS a behom dvoch mesiacov nacvičili sme deväť oravských piesní a tri tance. Piesne sa nacvičovali jednohlasne a dvojhlasne. Najviac piesni spievali dievčatá: Sroka Irena, Bergiel Aniela, Siekońska Maria a Capiak Maria.

V divadelnej hre „Tri vrecia zemiacov“ hľavné úlohy hrali: Siekońska Maria, Łaciak Karol a Capiak Eugeniusz.

S touto divadelnou hrou nás súbor bol: dňa 20.II.65 v Chyžnom, 21.II.65 v Jablonke, 27.II.65 v Zubrzycy Dolnej, 1.III.65 v Chyžnom. Predstavenia boli veľmi vydarené. Teraz nás súbor nacvičuje už novú divadelnú hru v polštine.

Okrem toho v našej klubovni nacvičuje ešte dychová hudba a súbor harmonikárov. Dychovka nacvičuje dvakrát týždenne a to Krakovský pochod, poľskú hymnu, Májový pochod a Internacionálnu.

Clenovia harmonikárskeho kurzu učia sa hre na harmoniku a popri tom nacvičujú niektoré oravské a slovenské melodie. Dychová kapela má 14 členov a súbor harmonikárov 7 členov. Súbor piesní aancov, divadelný krúžok, dychovú kapelu a súbor harmonikárov vede Omylak Józef.

Naša miestna skupina CsKS v Chyžnom chcela by touto cestou podakovať Urbaru v Chyžnom za finančnú pomoc, ktorá v roku 1964 činila 2 tisíce zlatých a tento rok 4 tisíce zlatých ako aj za pomoc pri zorganizovaní kapely.

Zároveň MS CsKS v Chyžnom obracia sa s prosbou. Nakol'ko chceli by sme dosiahnuť v našej kultúrnej činnosti ešte lepšie výsledky chceli by sme, aby naša klubovňa bola otvorená cez celý rok.

Predsedza MS CsKS v Chyžnom
FULA ANDREJ

Tajomník: OMYLAK JÓZEF

Redakcia: Vás návrh plne podporujeme a prosíme ÚV CsKS, aby ho kladne vybavil.

SPIS ČAKÁ FOTOGRAFA

Nemohli by najvzdielenejšie okresnému mestu Nowy Targ obec Spiša dostať fotografa, ktorý by na mieste robil fotografie do osobných preukazov a iné? U nás bývajú aj starší ľudia, ktorí chceli cestovať do cudziny alebo aj po našom okrese, a u nás je vyhláška, že každý kto má občiansky preukaz vydaný v rokoch 1956, 57, 58, 59 musí ho vymeniť na nový. No a samozrejme k novému sú potrebné fotografie. Každý kto chce si vybaviť nový preukaz musí cestovať raz do Nowego Targu urobil fotografiu a precestovať najmenej 30.— zł. Druhýkrát zase pre osobný preukaz, a zase je treba 30.— zł., a nie je to jednoduché pre nás. Bolo by lepšie, keď by Okresný národný výbor v Nowom Targu poslal po obciach fotografa, ktorý by o nejakú tú zlatovku poberal viac, ako berie na mieste v Nowom Targu. Svoje trovy by si uhradil a pre obyvateľov bola by to veľká výhoda, lebo každý z nás počíta s tým gro- ťom.

NEDOSTATOK ODRAZOVÝCH SKIEL

U nás na Spiši máme starosti s odrazovými sklami. Každý kto má kone a cestuje vozom do Nowego Targu alebo aj inde musí mať na voze odrazové skla.

Mali by sme prosbu na okresné orgány, aby tieto sklá obstarali a zaslali nám do každého obchodu alebo aspoň do každej obce v ktorej je obecný národný výbor. Máme s tým fažkostí, ba dokonca aj v Nowom Targu nie vždy sú k dostaniu a potrebujeme ich skoro všetcia. Majitelia vozov mi vraveli, že by si tie odrazové skla kúpili, ale ich je nedostatok a keď ich nemáme platíme pokutu 30.— zł. Je to veľmi súrnu záležitosť.

DOBRE PRACUJE ROLNICKÝ KRÚŽOK V NIEDZICY

V našej obci Niedzica je rolnický krúžok, ktorý má asi 180 členov. Výbor pracuje dobre, máme viac ako 40 tisíc zlatých v banke. Predsedom je Antoni Kapolka, účtovníkom Ján Kapolka a pokladníkom Michal Neupauer. V práci nám pomáhajú, riaditeľ školy Stanisław Stec a učiteľ slovenského jazyka Vendelin Golak.

SÚŤAŽNÁ KOMISIA PRZNALA DŇA 8. APRILA 1965 ROKU ODMENY DOLUUVEDENÝM ÚČASTNIKOM SÚŤAŽE NA ZISKÁVANIE PREDPLATITEĽOV „ŽIVOTA“ NA ROK 1965.

Augustyn Bryja — Łapsze Wyżne. Łojek Józef — Krempachy. Kowalezyk Stefan — Podwilk. Kubica Jan — Chyžne. Matoniak Jan — Trybsz. Žuka Emil — Lipnica Mała. Het- dak Elżbieta — Czarna Góra. Prelich Karol — Frydman. Knapczyk Bronisław — Kraków. Nalepka Józef — Fal- sztyń. Kubuszek Alojzy — Dursztyn. Jan Piątek — Niedzica Zamek. Milon Sebastian — Czarna Góra. Waclawiak Stefan — Jabłonka Orawska. Bednarczyk Franciszek — Nowa Biala. Tscherny Willy — Strzelin. Jurgowian Jan — Rzepiska. Solawa Stanisław — Zubrzyca Góra. Gwizd Jan — Lipnica Mała. Niżnik Ignacy — Jabłonka. Kołodziej Wojciech — Nowa Biala. Paweł Ziemb — Łapszanka. Nowak Józef — Jabłonka. Pierog Józef — Jabłonka. Lichosyt Emil — Lipnica Wielka. Nowak Józef — Jabłonka. Bryja Józef — Nowa Biala. Tomasz Wilem — Zelów.

ŚLADEM NASZYCH INTERWENCJI

W wyniku skarg naszych czytelników z Rzepisk na zaoranie części drogi prowadzącej z Rzepisk do wsi Łapszanka oraz listów czytelników z Frydmana w sprawie przyspieszenia naprawy mostu na Białce między Frydmanem a Dębnem, otrzymaliśmy wyjaśnienia z Prez. Pow. Rady Narodowej w Nowym Targu, które publikujemy niżej.

Redakcja „Życia”

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych w Nowym Targu wyjaśnia:

Sprawa zaorania drogi publicznej przez ob. Michała Madeja zamieszkałego w Rzepiskach była zgłoszona pisemnie przez Ob. Sosuła Piotra zamieszkałego również w Rzepiskach, a które to pismo zostało przekazane do Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Czarnej Górze, celem załatwienia uzasadnione tym, że zdaniem tut. Zarządu Obywateli chodziło o drogę gruntową nie będącą w ewidencji Powiatowego Zarządu Dróg Lokalnych w Nowym Targu. W związku z tym spory zaistniały winno rozstrzygać wspomniane Prezydium, zaś w razie załatwienia negatywnego, wnioskodawca powinien wnieść skargę do Sądu Powiatowego w Nowym Targu.

Redakcja „Życia”

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych w Nowym Targu informuje:

Planem robót konserwacyjnych na rok 1965 przewidziano remont mostu na potoku Białka w miejscowości Frydman. Zakres robót jaki jest konieczny do przywrócenia przejezdności na wspomnianym obiekcie to: wymiana pokładu dolnego i górnego na całym moście, wymiana poprzecznic i niektórych pali podpór, na co potrzeba około 90 m³ drewna. Koszt orientacyjny remontu wyniesie około 180 tysięcy złotych. W związku z tym, że w budżecie tut. Zarządu figuruje nakład na tego rodzaju roboty w całym powiecie nowotarskim w wysokości 140 tysięcy złotych, który nie wystarczy nawet do wykonania remontu wspomnianego mostu, Gromadzka Rada Narodowa w Harklowej winna z funduszu gromadzkiego lub społecznego czynu partycypować w kosztach. W roku 1964 było uzgodnione z ludnością wsi Frydman że tut. Zarząd z budżetu pokryje część kosztów, zaś wies Frydman dostarczy z funduszu gromadzkiego drewno na poprzecznice i pale, czego do tej pory wieś nie wykonała i w związku z tym roboty nie zostały rozpoczęte, gdyż ze środków budżetowych nie ma możliwości pokrycia całości kosztów. Należy nadmienić, że obowiązkiem wsi jest przekazać około 60% funduszu gromadzkiego na remont wspomnianego mostu, co w sumie pokryły niezbędną ilość drewna na pale i poprzecznice, tym bardziej, że wieś Frydman posiada wraz z Łapszami najwięcej lasów w rejonie Spisza.

Roboty zostaną rozpoczęte po uzgodnieniu tych problemów, co oznacza wzmożenie inicjatywy tamtejszej ludności.

Kierownik Powiat. Zarz. Dróg Lokalnych
GDOWICZ WŁADYSŁAW

Dziękując Zarządu Dróg Lokalnych PPRN w Nowym Targu za szybką odpowiedź na naszą interwencję kierujemy jednočeśnie dalsze pytania:

— aby Prezydium GRN w Czarnej Górze wyjaśniło nam w jaki sposób ostatecznie została załatwiona sprawa zaorania drogi.

— aby Prezydium GRN w Harklowej wyjaśniło w jaki sposób zamierza przyczynić się do naprawy mostu na potoku Białka, tak aby słuszne skargi czytelników z Frydmana zostały najszybciej załatwione.

V máji t.r. budú organizované stretnutia s kandidátmi na poslancov do Sejmu a členov národných výborov všetkých stupňov. Na týchto stretnutiach budú prediskutované programy Fronty Národnej Jednoty, ktoré schvália novozvolení predstaviteľia národa a od tejto chvíle volebný program stane sa smernicami činnosti Sejmu a národných výborov na najbližšie roky.

V centre volebnej platformy sú samozrejme hospodárské záležitosti, lebo v konečnom efekte ich správne riešenie bude rozhodovať o zlepšení hmotných podmienok našej spoločnosti. Nikto nám nedá nič zadarmo, všetko musíme si zarobiť sami.

Volebný program vyplýva z trievho výpočtu potrieb a konfrontácií s možnosťami uspokojenia týchto potrieb t.z. záleží od výrobného potenciálu nášho priemyslu a poľnohospodárstva. Hlavnu starostou našej strany a vlády bude správne ukladanie proporcii v rozvoji národného hospodárstva, aby vytvorili maximálne podmienky jeho harmonického rozvoja.

Vo volebnom programe je niekoľko nových momentov týkajúcich sa poľnohospodárstva. Zväčšenie nákladov na ďalší rozvoj poľnohospodárstva vyplýva z faktu stáleho zaostávania poľnohospodárskej výroby za požiadavkami. Poľské poľnohospodárstvo je nadáľ ešte hlavným zamestnaním asi 37% obyvateľov krajiny. Uspokojuje požiadavky nášho priemyslu na suroviny a popri tom asi 20% nášho exportu a to najmä do kapitálistických krajín, činia poľnohospodárske výrobky.

Poľnohospodárstvo vytvára značnú časť národného dôchodku a keď celý dôchodok prijímeme ako 100 — poľnohospodárstvo vytvára asi 22% tohto. Musíme tiež pamätať, že veľmi rýchle rastú požiadavky na poľnohospodárske výrobky pre vysoký prírastok obyvateľstva a zvýšenie sa životnej úrovne pracujúcich. Zväčší sa počet obyvateľov mest. V období 20 rokov Eudového Poľska prešiel z dediny do mest viac ako 2,800 tis. obyvateľov, ktorí našli zamestnanie v priemysle a administratívnej. Lepšie sa tiež stravujú obyvatelia dedín, pričom vysoké percento uspokojuje svoje požiadavky nielen tým čo sami dospelujú, ale veľa výrobkov kupujú v mestach.

Už užnesenia IV. sjazdu strany predpokladali, že v rokoch 1966-1970 poľnohospodárska výroba má stúpnutie priemerne o 14%, z čoho rastlinna o 17% a zvieracia o 11%. Tieto úlohy boli tiež sformulované vo volebnom programe. Priemerna úroda 4 základných druhov obilia má roku 1970 činit 21q z hektára, zemiakov 170q, cukrovej repy 290q, olejnátych 16q. Musíme tiež dosiahnuť stav ošipaných 14 mil. kusov, dobytka 12 mil. v tom dojnic 6,4 mil.

kusov, a výnosnosť mlieka priemerne v celostátnom merítku od jednej kravy má činiť v priebehu roku 2.300 litrov. Prepočítavajúc poľnohospodársku výrobu, ktorá má stúpnutie v rokoch 1966-1970 v peniazoach to znamená, že je treba vyprodukovať viac za asi 40 miliard zl., t.j. o 14% viac ako v rokoch 1961-1965.

Novou charakteristikou programu rozvoja poľnohospodárstva na najbližšie roky je lepšie prispôsobenie prírodných a ekonomických podmienok v jednotlivých rajónoch krajiny, okresoch a obciach. Pre príklad v rajónoch južnej časti krajiny, kde je väčšina gazdovstiev s nadbytkom pracovných sil a slabšia pôda, nepredvída sa väčší vzrast mechanizácie. Ale bude sa tam rozširovať veľa úprav

chovného materiálu, zlepšenia kvality krmív obohacujúc tieto v bielko, lepšie ošetrovanie dobytka a lepšiu zverolekársku opateru.

Z ohľadu na akosť horskej pôdy nie sú veľké možnosti zvýšovania výnosnosti z hektára. Napr. výnosnosť obilia má stúpnutie len o 0,3 q z hektára, zemiaky o 10 q, seno o 5 q. Ale do konca pre dosiahnutie tohto cieľa ukladá sa povinnosť agronomickým službám a poľnohospodárskemu aparátu. Poukazuje sa na nutnosť racionalnejšieho organického a minerálneho hnojenia, predpokladajúc, že dodávky minerálnych hnojív pre okres zvýšia sa z 31,7 kg v roku 1965 na 122,4 kg v roku 1970 čistého zloženia na hektár. Spravne sa predvída, že cestou racionálneho obhospodárenia holi na Gorbach zvýsi sa chov oviec.

Nemály je tiež plán v obore investícii pre poľnohospodárstvo okresu Nowy Targ. V rokoch 1966-1970 investičné náklady v poľnohospodárstve budú činit 102.950 tis. zl., čo je polovicou tohto čo má byť investované v celom okrese. Z tejto kvóty asi 82 mil. zl. je určených na drenáž 3.000 ha ornej pôdy ako aj melioráciu lúk a pasienok a obhospodárenie 1300 ha pastvín.

Plánuje sa tiež vybudovanie 8 „agronomówek“ a 3 zverolekárskych stredisiek na území okresu. Bude nutné danie do prevádzky tiež ďalších inseminačných staníc, lebo bez toho je ťažko vráviet o pozdvihnutí chovného materiálu.

Aktuálne Poľsko patrí ku krajinám, kde viac ako 75% sediackych gazdovstiev má už elektrický prúd. Okres Nowy Targ patrí k tým, kde celostátny priemer je prekročený, lebo počet elektrifikovaných gazdovstiev činí asi 85%. Predsa predpokladá sa zavedenie elektrického prúdu do ďalších 8 dedín. Na tento účel je určených asi 13 mln. zl.

Stúpne tiež zásobovanie podhalanských dedín patričnými prostriedkami ochrany rastlín ako aj patričným množstvom stavebných materiálov. Budú pošrené mechanické služby cestou vybudovania v Zaskalu novej Štátnej strojovej stanice, (Państwowy Ośrodek Maszynowy).

Zdá sa však, že v rámci programu bolo by treba rozvážiť problém hospodárskej aktivizácie územia Oravy a Spiša. Organizovanie rôznych forem služieb poľnohospodárstvu, zlepšenie zásobovania a odbytu malo by vplyv na oživenie turistiky, čo zase zvýšilo by zisky celej rady gazdovstiev a celého rajónu.

Záležitosťmi turistiky, tak dôležitej pre Podhalie venuje sa veľa pozornosti, ale príliš nesmel vychádzať sa z malých stredisiek mestského typu do nemenej atrakčných rajónov pre turistov — na Spiš a Oravu.

D. P.

vyžadujúcich si veľa práce ako zelenina, ovoce, jahodové rastliny, na lepších pôdach cukrový repu, veľa pozornosti venuje sa rozvoju chovu ošipaných a hydin. Zväčšia sa dozávky umelých hnojív pre lepšie obhospodárenie lúk a pastvín, čo spôsobí vzrast výnosnosti krmív na lúkach. Budú tiež o niečo väčšie pridely krmív z iných oblasti krajiny.

Ako je zaznamenané v programe Fronty Národnej okresu Nowy Targ — v poľnohospodárstve okresu na hlavnom mieste je chov. Už aktuálne stav dobytka na 100 hektárov ornej pôdy je v pomere k celostátnemu veľký, hoci výhrady vzbudzujú kvalitu chovných zvierat.

Zlepšenie kvality dobytka a ošipaných správne sa vidí v zlepšení rasy cestou selekcie

Modern obchodní dům v Zelově

ZE ŽIVOTA ČSKS V ZELOWĚ

Máme dosť kritických poznámek, sami jsme je vyvolali, ale teď už máme dosť, říkají členové ČSKS ze Zelova, prohlašuje to jejich předseda Wilhelm Tomesz a také Rudolf Matějka a mnozí jiní. Ale o návratu k dobré tradici kulturní práce Československé kultury a společnosti v Zelově hovoří především události posledních měsíců. Cetné večírky se zajímavým programem, které jsou pořádány v kulturní místnosti, setkání s mladými i seniory, bohatší repertoár filmů, promítaných v klubovně a také oživená péče o místní skupinu ČSKS v Kucově — to je v telegrafické zkratce ukázka některých posledních akcí Obvodního výboru v Zelově.

A nejbližší plány — to je především reaktivizace mládežnického hudebního souboru a souboru pěveckého, jehož členy jsou muži i ženy. Prý se myslí o tom, aby se z tohoto smíšeného pěveckého souboru utvořily dva soubory, a sice mužský sbor a ženský sbor.

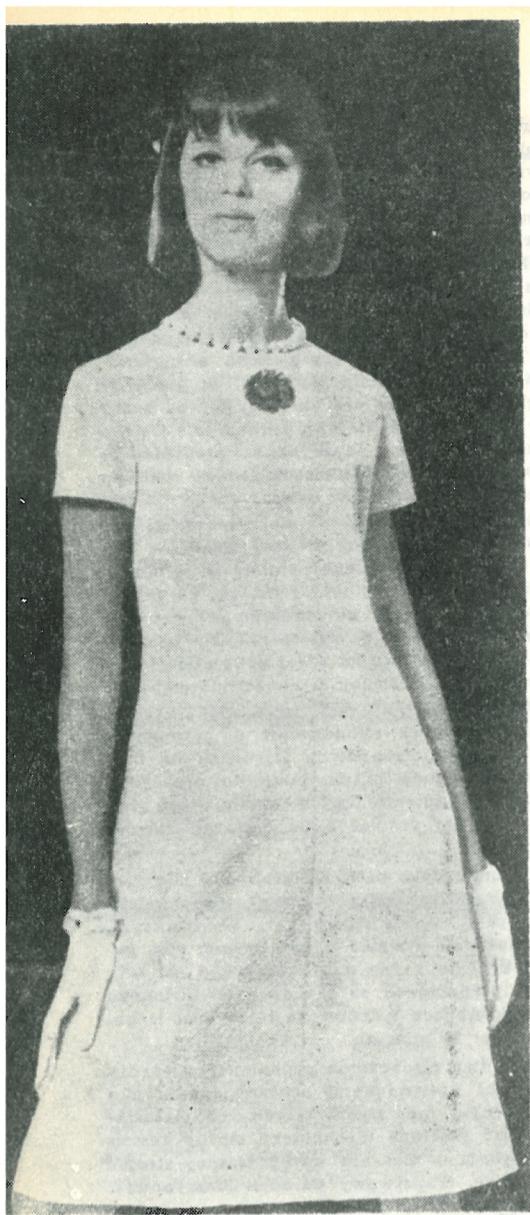
Nevíme, jestli je to správné, místní argumentace nás nepřesvědčila, ale konečně, ať si to rozhodnou Zelovani. Jde přece o to, aby se kulturní práce oživila. Jsou ještě jisté jiné potíže. Ne všechny byly zvládnuty, v mnoha otázkách je potřebná pomoc Ústředního výboru, vystoupili jsme s návrhy — říkají sympatičtí krajané, s nimiž hovoříme. Ale nejdůležitější je to, že díky konkrétní pomoci, kterou udělily administrační orgány ze Zelova a Łasku, z Bechtařova a také vojvodství, práce se pohnula z místa a stále lépe se rozvíjí, jak v Zelově, tak i v Kucově. Necht o této pomoci svědčí tento hmatatelný příklad: kulturní inspektorát PPRN v Bechtařově, jehož vedoucím je s. Antoni Kruczak, kromě přidělu klubovního zařízení do klubovny ČSKS v Kucově, se rozhodl přidělit ještě fond, z něhož je placena kulturní vedoucí klubovny, již je krajanka Anna Sobotová.

Dnes na schůzích Obvodního výboru ČSKS v Zelově, které se konají dost často, nedebtuje se o tom co by se mělo dělat, ale o tom jak by se na to mělo jít, aby byly dosaženy pokud možná nejlepší výsledky. A práce je hodně a je nutno ji dovedně spojovat s pracovní povinností, s domácími starostmi a s prací v jiných organizacích, jejichž členy jsou naši krajané, hlavně ve výboru FJN a národním výboru, jehož členy jsou také zelovští Češi. Obzvláště tato doba, údobjí předvolební kampaně, do níž se zelovský výbor plně zapojil, vyžaduje nutně zvýšenou aktivity všech členů. A ještě je nutno pomáhat slabším sousedům v Kucově.

Kucov — to je skoro jiná záležitosť. Dopsud o zdejší činnost pečoval Obvodní výbor ze Zelova, ale bude hůř, jestli nás bude Ústřední výbor obcházet — říkají Zelovani — a bude přímo podávat instrukce Kučovu. Určitě to nezlepší naši organizační práci. A jako příklad nám ilustruje poslední rozhodnutí Ústředního výboru, které bylo pro ně velkým překvapením, a sice, že klubovna v Kučově má být otevřena pouze sedm měsíců v roce. Shodně s argumenty našich informátorů pracovní podmínky v Kučově jsou takové, že klubovna může být fungovat celý rok, nebo vůbec může přestat pracovat. Nechceme hodnotit rozhodnutí, chceme pouze tyto argumenty zelovského výboru předložit k uvážení Ústřednímu výboru ČSKS.

Určitě pro Obvodní výbor Oravy a Spišu bude příjemným překvapením návrh členů ČSKS v Zelově, o němž nás informoval předseda Wilhelm Tomesz. Totiž, Obvodní výbor ze Zelova by chtěl se svým promítacím filmovým aparátom navštívit Spiš a Oravu a promítat filmy pro místní skupiny těchto Výborů. Protože zprostředkovatelem by měl být Ústřední výbor ČSKS, předkládáme tento návrh jeho uvážení.

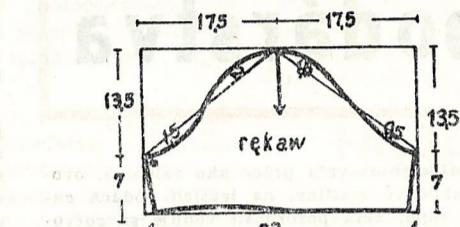
Nakonec ještě několik slov, která naše redakce adresuje členům Obvodního výboru ČSKS v Zelově. Opravdu s velikou lítostí jsme zkonstatovali, že dům, v němž se nachází klubovna ČSKS je velmi zanedbaný. Po staré barvě jsou pouze nepatrné stopy, místy odpadává omítka a pavlač je v nepofádku, dokonce vývěska ČSKS si žádá výměnu. Doufáme, že společným úsilím by mohl být klubovně navrácen její někdejší uhlédný vzhled. Rádi uveřejníme, že už je vše v pořádku.

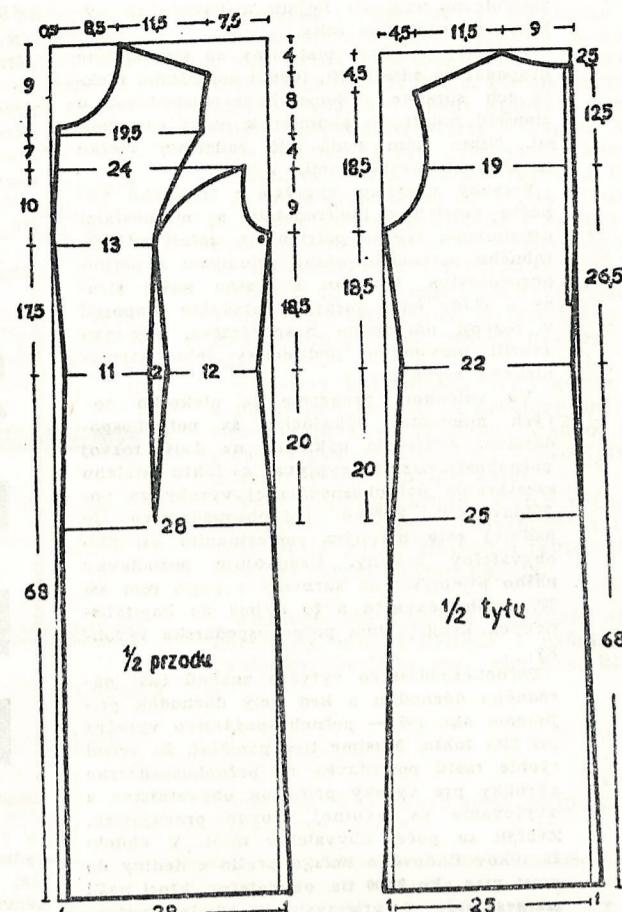
Saty tohto strihu budú sa hodit pre každú príležitosť podľa toho z ktoréj látky ich ušijeme a aké doplnky budeme k nim nosiť. Model je ušitý z bielej píky. Ale tieto šaty môžete ušiť tiež z hodvábu alebo bavlneného rypsu, milanovského hodvábu na batistovej podšíve, čipky a stylonu na hodvábnej podšíve, satinu, mirandy (tak sa menuje vzorkovaná látka), vlny, elany atď. Látky môžu byť jednofarevné alebo vzorkované, pepitkové alebo puntíkové.

Na uštie šiat je treba 2 m. 75 cm. látky jednoduchej šírky alebo 1,5 m duplovanej šírky. Strih je pripravený na postavu o obvode v prsach 96 cm. Saty majú okrúhlý výstrih a krátke všité rukavy. Zhora až k bedrám majú vypasované zášivky, dolu sú ľahko posírené a zošité spredaj až dozadu. V zadnom šve je všitý zip.

Strih strihame podľa pripraveného a prevereného strihu pridávajúc látku na zoštie. Zošívame naľahko. Meriam, potom zošijeme. Švy rozžehlím. Zošité zášivky môžeme zaheňať na jednu stranu. Výstrih pri krku podšijeme kúskom látky vystrihnutým podľa výstrihu. Strihame zvlášť pred a zvlášť zadu a zošívame na ramenách. Rukavy pripínajme najskôr špendlíkmi. Začíname dolu, spájajúc šeď rukáva so švom na boku. Pri vrchu rukáva ľahko pridávame. Zošívame naľahko zo strany rukáva a všívame aj po rukave. Žips podkladáme pod rozžehlený šev vzdialosť (rozprávaný) a prišívame obidva okraje švu na látku zapisu. Základáme šaty dolu. Zistujeme dĺžku šiat meraním. Podšívame a žehlím šaty.

LETNÉ ŠATY

Používajúc vešiak s ramiennom môžeme ušiť vešiak s vreckami, ktorý môžeme výborne využiť nie len pre nočnú košierku alebo pižamu, ale aj pre všetky drobnosti, ktoré nemáme ako zavesiť v skriní. Na uštie stačí 1 meter kretetu alebo satínu. Je treba odstrhnúť kúsok látky šírky vešiaka + 1,5 cm z každej strany na založenie. Z ostatnej látky urobit 2 vrecka vo výške 35 a 30 cm v šírke odstrhnutej látky. V hornom vrecku všif 2 bočné

UROBÍME TO SAMI

„ŽIVOT“ RADÍ

Ked' chceme, aby sa nám topánky veľmi leskli. Krémujeme ich trochu navlhčenou handrou. — Okopané a oškútené miesta na hniedch topánkach možno zafarbiť stetcom namočeným do jódna. Topánky nikdy nekupujeme dopoludnia, ale vždy poobede, pretože dovedy do rána noha už trochu opuchne.

Vyschnutý krém na topánky môžeme opäť použiť, keď doň nakvapkáme niekoľko kvapiek oleja alebo glycerínu.

Vyspotené miesta na šatách a blúzkach odstráňme takto: slabé flaky vyskrabeme a celý kus odveme preperieme látku zodpovedajúcim spôsobom.

Pichnutie po hmyze neboli a nesvribi, keď si na postihnuté miesto kvapneme trochu stearinu. Stearin vytiahne jed z pokožky. Na ponorný varič sa

pridáme na liter vody lyčku octu. Sotva znateľne flaky navlhčíme tektinou (3 diel alkoholu a 1 diel čiapku). Necháme asi polhodinu schnúť. Silne vypočítané miesta na vlnhčíme 30° teplym mydlovým roztokom, do ktorého sme pridalí na litru vody 1 kávovú lžičku čiapku. Dôkladne vypláchneme a celý kus odveme preperieme látku zodpovedajúcim spôsobom.

Aby na kobercoch nevznikali otačené miesta, nalepíme na nohy stoličiek univerzálnym leponkúsky plaste.

Termosovú flašu nesmie naplniť horúcou tekutinou až po okraj, lebo môže puknúť. Lepšie je, keď flašu predtým nad parou trochu ohrejeme.

Paradažkový pretiak z načiatej plechovky preložíme do sklenej nádoby a trochu ho posolíme alebo nakvapkáme naň niekoľko kvapiek stolového oleja. Zabráníme tým tvorieniu plesne.

Keramické vázy sú často pôrovité a nechávajú na nábytku vlnké miesta. Spodok vázy natrieme tektom stearinom.

Hracie karty sa výborne čistia kolinskou vodou. Vatu navlhčíme kolinskou vodou a pretrieme kartu po oboch stranach.

Liečivé bylinky sú osvedčeným domácim prostriedkom. Najznámejší a najčastejšie užívaný je harmanček. Osvedčil sa na Kloktanie pri zapálení hrdla, hltana a dásien, ako čaj pri ľahkom žalúdočnom katare a kolike. Harmančekový odvar sa používa na naparovanie pri zapálených očiach i ako prísada do kúpeľa; lieči nečistú pokožku. — Medovka lekárská je aromatická rastlina južného pôvodu. Čaj z nej

pôsobí uspokojujúco na nervy. Medovka (alkoholický výtažok) osvedčila sa proti kolike a pri žalúdočných i črevných krčoch. Okrem toho môžeme medovkou prikoreniť ovocné polievky a šalát. — Máta pieporňá je jedna z najstarších liečivých bylin. Čaj z nej pomáha proti nadívaniu a žalúdočnej nevoľnosti (čajová lžička usušenej bylinky spari sa šálkou vriacich vody a nechá sa 10 min. postáť). Odvar z máty pôsobí osviežujúco a radi ho používajú chorí na žlicník. — Zemeľč má veľmi horkú chut. Odvar z nej sa už oddávna používa na prečistenie krví. Liečivo pôsobí pri žalúdočných kataroch, povzbudzuje chut do jedla a podporuje trávenie.

steny šírky 8 cm, spodné vrecko môžeme ušiť bez bočných sten ale môžeme ju zavrieť zipom, ktorého jeden koniec priblížime na okraj vrecka, a druhý k látke tvoriacej „stenu“ vešiacka. Môžeme tu schovávať tiež hodvábne šatky, rukavičky, opasky a iné drobnosti.

MEDVEĎ a VIETOR

Slnko ho poslúchlo a odhalilo mu tri krásne úkryty. Prvý sa zdal primalý, trčali by mu z neho laby. Druhý zas veľký, všetko teplo by mu z neho utieklo. A tretí je hned pri ceste, ešte by ho tam niekto našiel.

Slnko zapadlo, vyšiel mesiac. Medveď ho požiadal:

— Mesiac, mesiac, zlaté rožky, ukáž mi dobrý brloh.

Ukázal mu dva brlohy. Ale beda: jeden je na rovine rovno v bahne, mohlo by sa otepliť a on by sa utopil. Druhý zas na vysokej hore, vo sne sa môže skotuľať a poláme si kosti.

Spoza lesa vyšla červená zora. Medveď ju prosí.

— Zora, zorička, krásna dievčička, ukáž mi dobrý brloh.

Zora ukázala medveďovi dobrý úkryt. V tej najväčej húštine v tajge, kam sa nik neprederie. A také nešťastie! Hlavu by si musel uložiť smerom na západ, hoci medveď si líhajú hlavou na východ, tam kde vstáva slniečko. To už medveďa dohrálo.

Toľkých priateľov mám a nik mi neukáže dobrý úkryt. Vari sa len nebudem celú zimu potíkať! Akože sa užívím?

Začul medveďa bujný vietor.

— Pomôžem priateľovi, — povedal si vietor.

Zašumel, až vysoké stromy rozkolísali. Jednu jedľu vyvrátil na mach a ešte dve zhodil kŕžom. Lepší brloh si medveď ani nemohol predstaviť.

— Ďakujem ti, starý priateľ! — povedal medveď. — Keď premrzneš, príď sa ku mne ohriať.

— Kdeže, — ozval sa vietor.

— Nemôžem ani stáť ani sedieť.

— A prečo. — čudoval sa medveď.

— Ja žiem v lete. Silnejšie sa spustím, prudkejšie zastanem. Letím ticho — slabnem; zastavím sa a už ma niet.

Zaliezel medveď do brlohu a rozmýšľal: ani sedieť ani stáť? Rozmýšľal, premýšľal a v tom zaspal. Lebo pre medveďa niet nič námáhejšieho, ako rozmýšľať. Tak prespal pol roka, celú dlhú sibírsku zimu. Zobudil sa až na jar, hladný, a tak sa vydral hľadať po tajge potravu.

ZÁJEM O MĚSÍC V DOBĚ KAMENNÉ

Už človek doby kamenné, ktorý pred 25 000 až 30 000 lety bydlel v jeskyniach, pozoroval Měsíc a podľa jeho promenlivých fází počítal čas a dokonca sestavil jakýsi kalendár. To vyplýval z jeskynných kresieb, ktoré objevil francúzsky paleontológ Henri Breuil v španielskej jeskyni Las Vinas. Kresby predstavujú lidskou postavu obklopenou bilymi skvrnami. Američtí badateľ nedávno dokázali, že bily skvrny znamenajú rúzne postavenia Měsice na obloze.

Podobná pozorovanie učinili badateľ i pri různých vykopávkách. Na Ukrajine byl nalezen mamutí kel, na némž byl vyryt skutečný kalendár se všemi fázemi Měsice. Také anglicki archeologové, zkoumající šest tisíc let staré a přes čtyři metry vysoké kamenné sloupy u Stonehenge, zjistili, že sloupy představují astronomické pozorovací znaky. Podle nich bylo možno předpovídat postavení Slunce a Měsice v různých ročních údobích.

Janko a Ferko sa hrali — Slnko vychádza ráno vľavo, ale večer zapáda vpravo. Kde ostáva v noci?

— Celkom jednoduché, — hovorí Janko, — beží späť za nocou tou istou cestou a ráno je zase na ľavej strane. Neveríš? — pýta sa Janko.

— Ale potom by sme ho predsa museli vidieť, ako sa vracia!

— Ty si ale hľápy! V noci sa predsa nevidí!

VIETE, ŽE...

pred sto rokmi cesta plachetných lodí z Hamburgu do New Yorku trvala 42 dní?

dnešné rýchloslode ženou sa na morských vlnach rýchlosťou 60 km za hodinu? Torpedoborec ide dokonca rýchlosťou 90 km za hodinu.

prvý parník na Dunaji videli Bratislavčania v roku 1830? Bol to kolesový parník František I. Mal 60 koní a preplával trate z Viedne do Budapešti za 14 hodín s priemernou rýchlosťou 20 km za hodinu.

Na dne štětinského zálivu leží asi 100 tisíc ton výborného krmiva pre hydinu a ošpané. Je to malý jedľý mäkkýš, ktorý sa sem zatáral z Kaspijského a Čierneho mora. Pracovníci Ustavu náučného rybolova v Swinoujście zistili, že na štvorcovom metri je ich asi 10 kilogramov. Ročne v celom zálive príbude asi 25 tisíc ton.

KALENDÁR

SŁNCA

východ	západ
1. mája	4 h. 06 m.
15. mája	3 h. 41 m.
	19 h. 01 m.
	19 h. 24 m.
MESIACA	
1. mája	4 h. 26 m.
15. mája	19 h. 29 m.
	19 h. 00 m.
	3 h. 53 m.

Nový mesiac 1. mája
Prvá štvrt 8. mája
Plný mesiac 15. mája
Posledná štvrt 23. mája

P	U	S	S	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

PRÍSLOVIA

Ked je v máji zima, v stodole je tma.

Prvého mája dážď vešti zlú úrodu.

Suchý marec, mokrý máj bude žito ako háj.
Na Floriana hustý dážď, bude úroda bohatá i dobrá i čistá.

Ak sa máj ohlási hrmením na východe, praje obilu aj sena úrode.

Casté hrmenie, dobrý rok slubuje,

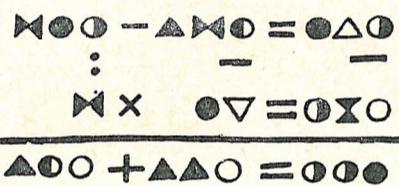
roľník sa hustému žitu raduje

Za mokrým májom pride suchý jún,
za suchým májom mokrý jún.

HÁDANKY

DEVÍTKA CHYBÍ

Umíte nahradit znaky v našom písadle číslicemi? Nemusíme ani pripomínať, že každý znak nahrazuje jednu číslicu. Prozradíme vám však, že jsou zde všechny číslice od jedné do nuly, jen devítka chybí.

JEDNA RYBÁRSKA

„Päť ryb“, vravel Pepík, o ktorom námornícke tričko svedčilo, že bol v lete pri mori, „sme chytili v mori za päť minút, a boli sme plati.“ — „Dobré!“, vravím mu, „za koľko minút by ste chytli sto ryb, ak by vás bolo sto?“ Pepík sa na mňa podíval a povedal: „No predsa...“ a to, čo povedal Pepík, máte doplniť. Co povedal?

JEDNA DETEKTÍVNIA

Detektívky u nás číta — jedným slovom — každý. Preto teda ľahko poznáte, kto je autorm týchto riadkov:

„Della Streetová sledovala Masona, ako si sedá k stolku. Paul Drake sklozdol svojej objúbenej pozícii vo veľkom vypchávanom koženom kresle a otočil sa tak, že kolenná prehodil cez jedno vypchávané operadio a o druhé sa oprel chrbotom.“

Rozlúštenie posielajte na adresu redakcie do dňa 10. júna t.r.

HUMOR

NIE JE Z TÝCH

„Koľko máte rokov, Marína?“

„Osemnásť“.

Pred dvoma rokmi ste predsa hovorili to isté?!

To preto, lebo ja nie som z tých dievčat, čo dnes hovoria jedno a zajtra druhé....“

VZÁJOMNÉ

„Až dnes mi je to jasné: keď som sa s tebou žení, bol som dokonálym idiotom!“

„Áno, drahý, mäš pravdu. A ja som bola do teba natoľko zaľúbená, že som si to ani nevšimla...“

DOBRA KÚPA

„Pred sa papagáj“, kričal predavač na dražbe. „Výkričná cena patá dolárov. Kto dá viac?“

„Desiat!“, navrhol námorník.

„Pätnásť!“ ozval sa hlas kdesi vzadu.

„Dvadsať!“ zvýšil cenu námorník.

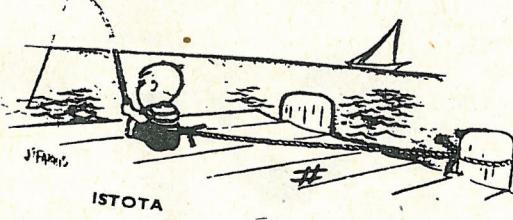
„Dvadsaťpäť!“

„Tridsať!“, vyhlásil námorník rozhodne.

Papagája získal. Keď si ho bral, pýtal sa predavač:

„Počujte, a vie aj hovorí?“

„Prirodzene, ved' ste to sami počuli, jednal sa s vami o cene...“

ISTOTA

RADY • PORADY • RADY • PORADY • RADY

POSTĘPOWANIE PRZY ZAKŁADANIU KSIĄG WIECZYSTYCH

W związku z opublikowanymi przez nas w nr. 11 z r. 1963 w rubryce „Prawnik“ zasadami ograniczenia podziału gospodarstw rolnych, wynikającymi z rozporządzenia Rady Ministrów, ogłoszonego w nr. 36 Dziennika Ustaw z r. 1963 pod pozycją 208 — napisywają do nas pytania czy i jaki wpływ na zasady podziału gospodarstw rolnych ma brak ksiąg wieczystych na Spiszu i Orawie oraz w jaki sposób można założyć księgi wieczyste.

Odpowiadając na powyższe pytania stwierdzamy, że brak ksiąg wieczystych na określonym terenie nie ma wpływu na dokonanie podziału gospodarstwa rolnego. Sądy powiatowe, które prowadzą księgi wieczyste zakładają i prowadzą właściwe miejscowe sądy powiatowe.

PRAWNIK

Rozporządzenie rozróżnia 3 różne tryby zakładania ksiąg wieczystych: z urzędu, na wniosek właściciela nieruchomości oraz odrębnie dla nieruchomości, których księgi zaginęły lub uległy zniszczeniu.

Przy postępowaniu na wniosek właściciela — wniosek taki należy skierować do sądu powiatowego miejsca położenia nieruchomości.

Wniosek powinien zawierać:

1) oznaczenie nieruchomości przez podanie jej nazwy, miejsca położenia i obszaru ze wskazaniem sposobu korzystania z niej,

2) oświadczenie wnioskodawcy, że nieruchomość jest jego własnością,

3) wymienienie ciążących na nieruchomości praw rzeczowych oraz ograniczeń w rozporządzaniu nieruchomości albo oświadczenie wnioskodawcy, że istnieje takich praw i

ograniczeń nie jest mu wiadome.

Do wniosku nadto należy dołączyć dokumenty stwierdzające prawo własności wnioskodawcy oraz opis i plan nieruchomości, sporządzone lub załatwione przez właściwe władze. Jeżeli dokument stwierdzający prawo własności zaginął lub uległ zniszczeniu, a wnioskodawca nie posiada urzędowo poświadczanego wypisu tego dokumentu, winien on powołać inne dowody na stwierdzenie swego prawa. W przypadku wspólnym do złożenia wniosku o założenie księgi wieczystej jest każdy z współwłaścicieli.

Zaznaczamy, że postępowanie o założenie księgi wieczystej jest dość kosztowne — z uwagi na konieczność sporządzania planu nieruchomości.

Mec. WITOLD FERFET

PRYSZCZYCY OWIEC

Jest to choroba bardzo złośliwa, a przyczyną jej jest zarazek zwany wirusem. Zarazenie następuje przez stykanie się zwierząt chorzych ze zdrowymi, przez spożywanie zakażonej karmy, picie zakażonej wody itd. Wszystkie zwierzęta, a także ludzie mogą bardzo łatwo przeńieść pryszczycę z zagrody zapowietrzanej do zdrowej. Duże straty powoduje pryszczycy w okresie ciąży owiec lub w okresie karmienia młodych, gdy jagnięta zarażają się pryszczycą ssąc chore matki.

Pierwszym objawem jest zaczernienie i obrzek skóry korony i skórki w szparze międzyracicowej. Potem powstają pęcherze, które wkrótce przekształcają się we wrzody. Zwierzęta są smutne, bardzo cięzkie.

VŠETKO V JEDNOM HRNCI

Spestrejte svoj jedálny lístok pokrmom, ktorý pripravujeme z viacerých zložiek spolu v jednom hrnci (na spôsob kulinárskeho guláša). Najvhodnejšia je nádoba z jenského skla alebo hlboká panvica, v ktorej sa jedlo aj podáva. Prítom sa nezašpiní veľa riadu a kuchárka má možnosť použiť svoj vtip a fantáziu pri kombinovaní jednotlivých surovín.

Tento pokrm obsahuje tri hlavné zložky: mäso (pre 4 osoby 250–500g), zeleninu (500–1000 g) a zemiakov (750–1000 g). Tieto tri zložky v spomínanom poradí nakladieme do hrnca a zalejeme vodou (asi ½ l). Prikrité dusíme (bez mičania) sotva hodinu. Už tento základný recept môžeme zostavovať vždy ináč, napr.:

Bravčovina, hlávková kapusta, zemiaky ● Hovädzia, keleráb, zemiaky ● Baranina, zelená fazuľka, zemiaky ● Klobása, kel, zemiaky ● Bôčik, mrkva, zemiaky.

LEKARZ
WETERYNARII

VSEOBECNÝ PREDPIS

Najprv upräžime na oleji 2 nakrájané cibule. Niektedy vytopíme kus údenej, na kocky nakrájanej slaniny (stačí potom menej mäsa). Spolu oprážime na kuskys nakrájané mäso. Potom pridáme nakrájanú zeleninu a trochu oprážime. Nakoniec dáme zemiaky, koreniny, vodu (teplo). Koreneniny používame: čierne koreniny, paprika, muškát, majorkán, rascu alebo aj iné. Po krájaný zeleniny petříme a kyslíme sotva až do hotového jedla.

Ako vidno, zostava tohto jedla nekladie fantáziu nijaké hranice. Spomínané zložky možno mnohonásobne obmieňať.

Mäso: Obmienajte druhy mäsa. Môžu sa použiť rôzne

druhy klobás, drobky z hydiny, rebierka. Skúste zmiešať dva druhy mäsa: hovädzie a bravčové, bravčové a baranie.

Zelenina: Prirodzene, že na miesto jednej zeleniny možno spolu použiť viac druhov. Napríklad: Karfiol, pór, mrkvu (korenit muškátom) ● Zelená fazuľka, mrkva, jablká, hrušky (údená slanina) ● Karfiol, mrkva, zeler ● Hriby, zelená fazuľka, paradajky (petržlenová vňať) ● Kel, keleráb, polievková zelenina (pokrájané listy z młodého kalerábu).

Zemiaky: Namiesto zemiakov môžeme pridať ryžu alebo rôzne druhy cestovín. Dobré sú aj halušky z múky.

DVA RECEPTY

Vera zeleniny s ryžou: 3 lžíčky oleja, 250 g cibule, 500 g zelenej papriky, 4 pôry, 1 šálka zeleného uhorčeka, 2 jablká, 1 a ½ šálky vody, soľ, koreniny, paprika, 250 g ryže, 500 g paradajok (možno byť aj pretlak), zelený petřík.

Priprava: Cibuľu oprážime na oleji, pridáme nakrájanú

zelenú papriku, pór, uhorku a jablká, všetko trochu podáme na vlastnej šfave. Zalejeme vodom, osolíme, okoreníme a posypeme paprikou. Nakoniec dáme ryžu. Necháme 20 minút dusiť na miernom ohni. Ked pridáme paradajky, zeleného uhorčeka a posypeme zeleným petržlenom. Podávame varenej alebo pečenej klobáse.

Ryba s makaronmi: 800 g rybieho filé, soľ a koreniny, 1 vajce, 500 g makaronov, 2 veľké cibule, 2 lyžice oleja, mlieko, 250 g paradajok, strúhaný syr, maslo.

Priprava: Makaroný varime 12 min. v osolenej vode, sedíme na site. V ohňovzdornej nádobe alebo hlbokej panvici na oleji upräžime cibuľu, pridáme makaroný a dobre premiešame. Pomedzi makaroný poukladáme nakrájané filé, zalejeme mliekom s rozmiestaným vajíčkom, navrh dáme na kolieske nakrájané paradajky, osolíme, okoreníme, posypeme strúhaným syrom a pokvapíme roztopeným maslom. Dáme zapieci do rozhriatej rúry.

PRZYPOMINAMY O PRENUMERACIE!

TYLKO DO 15 CZERWCA MOŻNA JESZCZE

ZAPRENUMEROWAĆ „ŻIVOT“ NA II PÓŁROCZE 1965 ROKU

NIE WIECIE JAK PORADZIĆ SOBIE W ROZNYCH KŁOPOTACH I NIEPOKOJĄCYCH WAS SPRAWACH? PISZCIE DO NAS NA ADRES: REDAKCJA „ŻIVOT“ — WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE NR 37, I p. ODPOWIADAMY NA PYTANIA W NUMERZE I LISTOWIE.

ŽIVOT
CZASOPISM
SPOŁECZNO
KULTURALNE

